

ΠΑΤΡΙΑ ΦΛΩΡΙΑ

Ἡ ἀπὸ εὐρημα ἢ ἀπὸ ἔργου ἢ ἀπὸ γόνυτα γονίων
Πατριμία

τῶν δὲ παπραγμένων,
ἐν δίκῃ τε καὶ παρὰ δίκην ἀποιεῖσθαι οὐδ' ἂν
χρόνος ἢ πάντων πατρὸς δύναται θέσσειν τέλος·
καθὰ δὲ πότμος πάντων εὐδαίμωνι γένοιτ' ἂν,
ἐπὶ τῶν γὰρ ἀπὸ γασμάτων πῆμα θνήσκει
καλλίκοτος θυραστήν,
ἴταν θεοῦ Μοῖρα πέμψῃ
ἀνεκὸς εἶδον ὀφθαλμῶν
..... πῖθες δὲ πινεῖ
κρηττόνων πρὸς ἀγαθῶν
Πίνδαρος, Ὀλύμπ. Π. 15—24

— Ἐκείνος πού σου λέγω ἐγώ· Μαρίκ, νὰ βάλῃς γνῶσι τῆς θυγατρὸς σου.

— Εἶσαι περιεργὸς ἄνθρωπος· θέλεις νὰ πάρῃ τὸν γαμπρὸν πού αὐτὴ δὲν θέλει.

— Καὶ ποῖον εἰμπορεῖ νὰ εὕρῃ καλλήτερον; νέος, ὡμορφος, παλληκαῖρι καὶ ἐν καταστάσει· ὁ πρῶτος τοῦ χωριοῦ.

— Καὶ σὰν δὲν τῆς ἀρέσει;

— Πρέπει νὰ ἀφοκρασθῇ τοὺς γονεὺς τῆς καὶ ὄχι τὸ χαμένον μυκλὸ τῆς.

— Τώρα τὴν εἶπες! ἐγὼ ξεῦρω τί ἔπαθα γιὰ νὰ ἀφοκρασθῶ ἔς αὐτὸ τοὺς γονεὺς μου· μὰ τὴν ἀλήθειαν καλοπέρασα μαζὶ σου, καὶ τώρα, ἔς τὰ γεράματα, μού σιοτόνεις εἰς τὸ ζῦλο τὴν μονακριβὴν μας θυγατέρα.

— Καὶ ἐγὼ σὰς ἀφίνω, καὶ πάω ἔς τὴν πολιτείαν νὰ γείνω ὑπὲρ τῆς· ἐκεῖ κἀν θὰ χορτάσω καὶ σεῖς ψοφήσετε ἐδῶ τῆς πείνας ἀφοῦ σὰς ἀρέσει.

— Θεὸς νὰ σὲ φωτίσῃ! γιὰ μὰς μὴ σιοτιζέσαι· εἴμεθα ἀρκεταῖς νὰ βγάλουμε τὸ ψωμί μας.

Αὐτὰ ἔλεγεν ὁ Ἀντώνιος μὲ τὴν γυναῖκα του εἰς τὸ προαῦλι τοῦ σπιτιοῦ τους, ἐνῶ ἡ θυγατέρα τους κατέβαινε ἀπὸ τὴν ἀντίκρου βράχην μ' ἓνα γιομαῖρι κλαδιὰ ἔς τὸ κεφάλι· ἄμα τὴν εἶδε ὁ πατέρας ἐβγήκε θυμωμένος καὶ ἐπῆρε τὸν δρόμον τοῦ χωριοῦ.

Ἡ Φροσύνη ἀπίθωσε τὸ γιομαῖρι τῆς κοντὰ ἔς τὴν γωνιά, καὶ ἔπειτα ἐβγάλε ἀπὸ τὴν ποδιά τῆς κἀτι ἀγριολοῦλουδα, γιοφύλλια, κοπελίτσαις καὶ πέτοις, ἔκοψε ἀπὸ τὴν γάστρα τῆς ἓνα μισανοιγμένον γαρούφαλο, τὸ ἐβγάλε ἔς τὴν μέσην τὰ συγκύρισε ὅλα μὲ μυρτιά καὶ δάφνην καὶ, ἀφοῦ τὰ ἔδεσε μὲ σπάρτο, τὰ ἐκρέμασε εἰς τὸ εἰκόνισμα τοῦ Ταξιδάρχη, ἐπάνω ἀπὸ τὸ προσκέφαλό τῆς.

Ὀλην αὐτὴν τὴν ὄραν ἡ μητέρα ἔκουνούσε

τὸ κεφάλι καὶ ἐσιγορναστεινάζε σηκόνοντας τὰ μάτια ἔς τὸν οὐρανόν· καὶ δὲν εἶχαν ἄδικον νὰ ἀνησυχῇ ἀπὸ κάμποσον κειρὸν, ἡ Φροσύνη εἰδειγνε ὡς νὰ εἶχε χαμένα τὰ λογικά τῆς, ὡς φαίνεται, ἀπὸ τὴν ἐξῆς ἀφορμὴν.

*

Ἐναν χρόνον ὀπίσω εἶχαν ἔλθῃ ἀπὸ πέρα καὶ ἐσκορπίσθησαν εἰς ὅλα τὰ περιχώρα γύφτοι πολλοὶ, καθὼς συνηθοῦν, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιὰ καὶ γέροι, καὶ ἔπεσαν εἰς τὰ χωράφια καὶ εἰς τ' ἀμπέλια ὡσὰν ἀκρίδες, καὶ ἔτρωγαν τ' ἀστάχια ἀψώμωτα καὶ τὰ σταφύλια ἀγοριδαίς. Εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ κόσμος ὑπόφερεν αὐτὴν τὴν πειραξίν καὶ τὴν ζημίαν, καὶ διότι ἐψυχοπονούσε τὴν φτώχεια τους καὶ διὰ μίαν ἄλλην αἰτίαν. Ἡ γύφτισσαις, μάλιστα ἡ γερόντισσαις, ἐπήγαγκαν εἰς τὰ σπίτια καὶ εὗρισκαν ταῖς γυναῖκαίς καὶ, γιὰ ἓνα κομμάτι ψωμί καὶ ὀλίγο ξυνολάγκερο τοὺς ἔλεγαν τὴν μοῖραν, μάλιστα εἰς ταῖς ἀβγαλταῖς κόραις. Μίαν ἀποταχυνὴν γραῖαν γύφτισσα ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸ σπίτι τοῦ Ἀντωνίου τοῦτος ἔλειπε καὶ ἡ μητέρα εἶχε πάη νὰ ξενοδουλέψῃ. Ἡ Φροσύνη εὗρίσκετο μόνη εἰς τὸ σπίτι· ἦταν ὀλίγαις ἡμέραις ἡποῦ εἶχε σηκωθῇ ἀπὸ θανάσιμην ἀρρώστιαν, καὶ ἐκάθετο μέσα εἰς τὸ σπίτι ἀδυνατη καὶ ἐπαλάσνε τὰ παλιόρουχα τοῦ πατρὸς τῆς.

— Ἐ! καλὴ κοπέλα, τῆς εἶπε ἡ γύφτισσα, δόσε μου ἐδῶ τὸ χεράκι σου νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν μοῖραν.

Ἡ Φροσύνη ἐσήκωσε τὰ μάτια καὶ ἐαύτταζε τὴν γραῖαν, καὶ καθὼς ἐφαίνετο ἄσημη, λερὴ, καὶ μὲ τὰ μαλλιά γεμάτα κονιδαις, δὲν ἤθελε νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ πιάσῃ τὸ χεῖρι τῆς.

— Ἄ! μὲ συχαίνεσαι! εἶπε γελῶντας ἡ γύφτισσα· ἄνοιξέ μου μοναχὰ τὴν πλατῆν σου, βλέπω καὶ ἀπὸ δῶ.

"Απλωσε ἡ νέα τὴν παλάμην τῆς· ἡ γύφτισσα τὴν ἐπαρτήρησε καλὰ, κατόπιν ἐσήκωσε τὰ μάτια εἰς τὸ εἰκόνημα τοῦ Ταξιάρχου καὶ διὰ κάμψοσιν ὦραν μιὰ ἐθεωροῦσε τὴν παλάμην τῆς κόρης καὶ μιὰ τὸν Ἅγιον τὸν καθαλλάρη.

— Δεῖξε μου τώρα καὶ τὴν ἄλλην παλάμην . . . ταιριάζουν ὅλα καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην. Καλὴ 'ναι ἡ μοῖρα σου· μοναχὰ μὴ βιασθῆς νὰ πανδρευθῆς· πολλοὶ γαμπροὶ θὰ σὲ προξενολογήσουν, ἀλλὰ . . .

— Στάσου τώρα· πρὶν μοῦ εἰπῆς τὴν μοῖραν, καὶ θὰ σ' ἐρωτήσω πρῶτα, καὶ νὰ μοῦ εἰπῆς τὴν ἀλήθειαν.

— Ἀκούω.

— Οἱ παλαιοὶ μου τί ἦσαν, φτωχοὶ ἢ πλούσιοι;

— Καὶ ποῦ νὰ γνωρίζω ἐγὼ ποῖοι ἦσαν καὶ τί ἦσαν οἱ παλαιοὶ σας;

— Ἀκουσα πῶς σεῖς τὰ γνωρίζετε ὅλα καὶ τὰ περασμένα καὶ τὰ ἐρχόμενα, καὶ λέγετε τοῦ κάθε ἀνθρώπου τί ἐπαθε εἰς τὴν ζωὴν του καὶ τί θὰ πάθῃ.

Ἡ γύφτισσα ἐκάθισε κατὰ γῆς, ἔξυσε τὸ μέτωπό της, ὡς γὰρ νὰ ἀναθυμηθῇ, καὶ ἀρχίνησε·

— Γνωρίζεις ἐκεῖνο τὸ γκαρμισμένο χωριὸ κάτω εἰς τὸ λιβάδι;

— Θέλεις νὰ εἰπῆς τὸν Ζυγονό;

— Εἰς τοὺς παλαιούς καιρούς—ἀμέτρητα χρόνια τώρα—ἐκεῖνο ἦταν πολὺ μεγάλο χωριὸ ὡσάν πολιτεία, ἀλλὰ εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν εἶχε παρὰ ὀλίγαις φτωχαῖς καλύβαις, ἀχυρόσπιτα· οἱ ἀνθρωποὶ ἔβασκν γιδοπρόβατα εἰς τὰ ἀγριώματα, ἔβαζαν κάποτε φωτιά εἰς τοὺς λόγγους καὶ ἔσπερναν ὀλίγο στάρι εἰς ταῖς ῥαχούλαις· μίαν ἡμέραν, καθὼς ἔβγαινεν ὁ ἥλιος, οἱ πιστικοὶ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ εἶδαν εἰς τὸ πέρασος—τὸ ἀτέλειωτο, τὸ ἄγριο ἐκεῖ ὀπίσω—ἕνα θεοκάρθο μὲ ὅλα τὰ πανιά του μικρὰ μεγάλα ὀλοφούσκωτα νὰ ἀρμενίζῃ ὀλοῖσα κατὰ τὴν στεριά· οἱ πιστικοὶ ἀμέσως ἐφύσησαν μὲ ὅλην τὴν πνοὴν τοὺς μέσα εἰς τὰ βούκινα τους, καθὼς ἐκαμνν πάντοτε, ὅσας φορὰς ἐξαναφάνετο πλεούμενο, ἀπὸ τὸν φόβον τῶν Ἀλγερινῶν—ἦταν σημάδι εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀνεβάσουν τὰ κοπάδια τους εἰς τὰ μακρυνότερα καὶ ὑψηλότερα βουνὰ τῆς περιοχῆς, καὶ νὰ φεύγουν γέροντες καὶ γυναικόπαιδα ἀπὸ ταῖς καλύβαις· ἀλλ' ἀπ' ὅλους ἕνας νέος, ἀντὶ νὰ φύγῃ, ἠθέλησε καὶ ἐκατέθηκε εἰς τὸ ἀκρογιάλι· ὀλίγην ὦραν εἶδε νὰ βίξουν ἀγκυραν μικρὸ διάστημα ἀπὸ τὴν στεριά, καὶ ἀμέσως νὰ κατεβάσουν βάρικα καὶ εἰς αὐτὴν νὰ μπαίνουν ἕνας ὠραῖος ἄνδρας καὶ ἕνας ἱεροφορεμένος μὲ χρυσὸν σταυρὸν εἰς τὸ στήθος.

— Δεσπότης ἦταν—εἶπε ἡ Φροσύνη, κ' ἔκαμε τὸν σταυρὸν της.

— Καλοσύνην σας φέρουμε, ὅχι ἔχθραν—εἶπε

γλυκομίλητα ὁ ἱερομένος πρὸς τὸν νέον—ἂν ἔχετε τόπους νὰ κατοικήσουμε ἐδῶ, ἔχομε κ' ἐμεῖς μάλι μας τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· ἐκεῖνο τὸ καράβι εἶναι φροτωμένο στάρι, καὶ χρυσάφι δὲν μας λείπει, ἂν ἔχετε φτωχολογιά νὰ ὑποφέρῃ.

— Καλῶς ἦλθετε—εἶπεν ὁ νέος—τόπους ἔχομε ὅσους θέλετε· πολλὰ κλά' εἰς τὴν ἔρημο γιὰτὶ κανεὶς δὲν εἶναι περιμείνεται νὰ καλέσω τοὺς προσετούς μας νὰ τὰ συμφωνήσετε ὅπως θέλει ὁ Θεός, διότι ὁ Θεός σας ἐστειλε.

Καὶ νὰ σοῦ τὰ κοντολογίσω, ἀπὸ τότε ἡμερώθηκε ἐκεῖνος ὁ τόπος καὶ ἔγεινε μία παραδεισος· οἱ ἀνθρωποὶ, καθὼς τοὺς ἐδοθήσαν μὲ τὰ χρήματά τους καὶ τοὺς ὠδήγησαν μὲ τὴν γνώσιν τους ἐκεῖνοι οἱ καλοὶ ξένοι, ἔπεσαν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, καὶ ἐκεῖ ὅπου πρῶτα ἦσαν ἀγριόδενδρα καὶ λόγγοι ἀτρύπητοι, ἔβλεπε ἀμπέλια, καρπερὰ ἐλαιόδενδρα καὶ καταπράσινα περιόβλια· ἐκεῖνος ὁ ἀνθρώπος ὅπου μὲ τὸν δεσπότην εἶχε πρωτοβγῆ εἰς τὸ ἀκρογιάλι ἔδωκε τὴν θυγατέρα του εἰς τὸν νέον ὅπου τοὺς πρωτοδέχθηκε· τοὺς εὐλόγησε ὁ δεσπότης μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου ἔκτισε ὁ πεθερὸς γιὰ τὸ χωριό. Ἀπὸ ἐκείνην τὴν βίξαν κρατεῖ ὅλη ἡ γενεὰ σας.

— Ὁμιένη, εὐλογημένη ἀρχὴ καὶ τί κακότυχο τέλος—ἀναστέναζε ἡ Φροσύνη—Ἐκεῖνος ἦταν ὁ προπάππος μου;

— Μπά, μπά, ἔχεις καιρὸν—εἶπεν ἡ γραῖα—ἐπέρασαν τρεῖς ἢ τέσσαρες, ποῦ νὰ θυμηθῶ, γενεαὶς εὐλογημέναις, ὄλο ἡσυχία, καλοσύνη καὶ ἀγάπη. Εἰς τὸ ὕστερο ἀπὸ τὴν γενεάν σας εὐρέθη μόνος κληρονόμος ἕνας Γεώργιος· αὐτὸς ἦταν ὁ καλῆτερος ἀνθρώπος τοῦ χωριοῦ καὶ ὁ πλουσιώτερος· αὐτὸς ἔκτισε μίαν μεγάλην σπιτοκαθῆδραν μὲ περιὰυλι πλατύχωρο κ' ἕνα περιτειχισμένο ἀμπελόφυτο καὶ ἐλαιόφυτο κλεισίμα· εἶχε πλούτη ἀμέτρητα, πέντε πιστικοὶ τοῦ ἔβασκν γιδοπρόβατα καὶ ἀγελάδια, εἶχε χωράφια, εἶχε λιβάδια, εἶχε ἀμπέλια καὶ ἐλαιώναις, εἶχε καὶ ἄπειρα φλωριά φυλακμένα. Καὶ ὅταν ἐνόησε ποῦ θὰ πεθάνῃ, ἐμοίρασε ὄλο τὸ βιό του εἰς τὰ τρία παιδιὰ του Ἀντώνιον, Σπυρίδωνα καὶ Μιχαήλ, καὶ τοὺς παράγγειλε νὰ ἀκολουθήσουν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἀπ' οὗ ἀπέθανεν ὁ γέρος, ὁ Μιχαήλ ὁ μικρότερος τῶν τριῶν ἀδελφῶν—(κ' ἐδῶ ἡ γραῖα ἐκοντοστάθηκε καὶ ἐκύτταζε τὴν εἰκόνα τοῦ Ταξιάρχου)—ἐπούλησε τὸ μερτικό του εἰς τὸν πρῶτον, τὸν Ἀντώνιον, ἐσηκώθηκε κ' ἐπῆγε πέρα εἰς τὴν μεγάλην πολιτείαν καὶ δὲν ἔξανχυρίσε πλέον. Ὁ Ἀντώνιος ἐγέννησε τὸν Ἀναστάσιον πάππον τοῦ πατρὸς σου καὶ ὁ Σπυρίδων τὸν Νικόλαον πάππον τῆς μητρὸς σου. Αὐτὸς ὁ πατρικός σου πρόπαππος, ὁ Ἀναστάσιος, δὲν ὠμοίκασε μὲ τοὺς προγόνους του· ἦταν περήφανος καὶ ἀδικος, καὶ γιὰ τοῦτο δὲν εἶχε ποτὶ ὁμόνοιαν μὲ τὸν πρωτοξάδελφόν του καὶ μητρικόν σου πρόπαπ-

πον. Εἶχαν μοιρασμένο τὸ μεγάλο παλάτι καὶ τὸ πλατύχωρο περιὰυλι· εἰς τὸν αὐλόγυρον τοῦ Νικόλαου κάθε δειλινὸ οἱ ἐργάταις του ἐγύριζαν ἀπὸ τὰ χωράφια καὶ ἀπὸ τ' ἀμπέλια, κ' ἔτρωγαν κ' ἐπιναν τὸ σωστό τους καὶ ἐτραγουδοῦσαν· καὶ εἰς τὸν αὐλόγυρον τοῦ Ἀναστασίου ὀλημερῆς ἔχαροκοποῦσαν πολλὰ παλληκάρια μαχηροβγάλταις, ὅπου τοὺς εἶχε πάντοτε σιμά του γιὰ νὰ καταδυναστεύουν τοὺς φτωχοὺς καὶ ἀδυνατούς· ἐκεῖ μέσα ἐμεθοκοποῦσαν, ἐβλασφημοῦσαν καὶ τοὺς ἄκουες νὰ δέρνουν κάθε δυστυχισμένον ὅπου ἐτύχαινε νὰ πέσῃ εἰς τὴν ἔχθραν τοῦ ἀφεντός.

— Καὶ ποῖαν ἀφορμὴν εἰμποροῦσαν νὰ τοῦ δώσουν ἀδύνατοι ἀνθρωποὶ;

— Ἐ! γυρεύεις καὶ ἀφορμὴν; γιὰ τίποτε· ἂν ἔστειλε νὰ ποτίσουν εἰς τὴν βρύσι τὰ ἄλογά του, καὶ τύχαινε αὐτοῦ κανεὶς μὲ τὸ δικό του πουλάρι καὶ δὲν τὸ ἐτραβοῦσε ἀμέσως,—ἂν ἐτύχαινε νὰ ἔχῃ κανεὶς ἕνα ἢ δύο πρόβατα καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ νὰ τὰ βόσκῃ ἐκεῖ ποῦ ἔβασκν τὰ κοπάδια ἐκεῖνου τοῦ μεγάλου,—ἀμέσως τὸν ἐπιναν καὶ τὸν ἔφερναν δεμένον εἰς τὴν αὐλήν του καὶ αὐτοῦ τὸν ἐζυλοκοποῦσαν.

— Καὶ δὲν εὐρίσκετο κανεὶς χριστιανὸς νὰ τοῦ ἀντισταθῇ γιὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς δυστυχισμένους;

— Τὸν ἀντιβάδιζε πάντοτε ὁ ἐξάδελφός του, ἐκεῖνος ὁ μητρικός σου πρόπαππος ὁ Νικόλαος· πολλοὶ ἀδικημένοι ἔτρεχαν νὰ καταφύγουν εἰς τὸ σπῆτι του καὶ αὐτοῦ ὁ καλὸς ἀνθρώπος τοὺς ἔβαστούσε ἡμέραις πολλὰς καὶ τοὺς ἔτρεφε γιὰ νὰ δώσῃ τόπον τῆς ὀργῆς.

— Ὁ καυμένος! εἶπε ἡ Φροσύνη.

Ἄλλὰ ἔπρεπε νὰ εὕρῃ τὸν κακούργον ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ· ὁ Θεὸς τὸν ἐδοκίμασε γιὰ νὰ δεῖξῃ καλύτερα τὴν μαύρην ψυχὴν του. Ἀπέθανε ἐκεῖναις ταῖς ἡμέραις ὁ ἡμερῆσιος τῆς ἐκκλησίας τῆς Θεοτόκου, ἅγιος ἀνθρώπος. Τὴν ἀντήμερον τοῦ ἐνταφιασμοῦ του· ἕνας διαβάτης, τὸ βράδου βράδου, τὸν εἶδε μέσα εἰς τὸ κηπάρι, εἰς τὸ προαυλί τῆς ἐκκλησίας, ἀνάμεσα εἰς τὰ χαμόδενδρα, ποῦ μὲ τὸ βαντιστήρι ἐπότιζε τ' ἄνθη του, καθὼς ἐσυνήθεισε πάντοτε βασιλεμα ἡλίου τὸ καλοκαίρι· καὶ ἄλλος διαβάτης νύκτα βθαεῖα, ἄκουσε τὴν ἀγγελικὴν φωνὴν του καθὼς ἐδιάβαζε τὸν ὄρθρον. Καὶ τότε οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ ἐσπίστησαν εἰς δύο γνώμιας· ὁ Νικόλαος ὁ μητρικός σου πρόπαππος καὶ ὅλοι οἱ καλοὶ ἀνθρωποὶ ἔλεγον ὅτι ὁ μακαρίτης ἅγιασε, καὶ φανίζεται εἰς τὰ ἀγαπημένα μέρη του χωρὶς νὰ πειράξῃ κανέναν· καὶ ὁ Ἀναστάσιος (τοῦ εἶχε πάθος γιὰτὶ ὁ εὐλογημένος πολλὰς φορὰς ἀντισταθῆκε εἰς ταῖς ἀδικίας του καὶ τὴν ὕστερον φορὰ δὲν τοῦ ἔδωκε νὰ κοινωνήσῃ) ἔλεγε πῶς ὁ παπάς ἔγεινε βρυκόλακκος καὶ πρέπει νὰ κηρῇ, καὶ ἔσυρε μὲ τὴν πονηρὴν του γνώ-

μην πολλοὺς ἀνθρώπους, τὰ παλληκάρια του καὶ ἄλλους ὅπου τὸν ἐφοβῶντο. Ἐκόντευσ νὰ φέξῃ ἡ ἡμέρα, καὶ οἱ ἀνθρωποὶ τοῦ Ἀναστασίου ἐξενύκτησαν μέσα εἰς τὴν αὐλήν του, ἐτοιμασμένοι, ἄμα σηκωθῆ ὁ ἥλιος, νὰ πάν εἰς τὸν τάφον τοῦ παπά ἀρματωμένοι, καὶ μὲ τσαπιά καὶ μὲ ξύλα ὅπου εἶχαν συνάξει τὴν παραμονὴν· καὶ εἰς τὴν αὐλήν τοῦ Νικόλαου οἱ ἀνθρωποὶ τοῦ ἀρματωμένοι καὶ αὐτοὶ νὰ πάν νὰ ἐμποδίσουν τὸ κακό. Τὴν νύκτα ὁ Ἀναστάσιος δὲν ἀγρυπνοῦσε ἀλλὰ μεθυμένος ἐρουχάλιζε· ὁ Νικόλαος καθὼς εἰς τὰ γλυκοχράματα ἀποκρῶθηκε εἶδε ἐμπροσθὲν του ἐκεῖνον τὸν ἱερέα λευκοφόρον ὡσάν ἄγγελον.

— Παιδί μου—τοῦ εἶπε ἡ μακαρία ψυχὴ—τί θὰ πάτε νὰ κάμετε; θέλετε φονεῖα; ἀφήσατέ τους· δὲν ἤξεύρουν τί κάμνουν· ἡσύχασε ἐδῶ, καὶ ἐγὼ φροντίζω νὰ κρατήσω τοὺς ἀνθρώπους σου.

Μὲ τοῦτο ἐξύπνησε ὁ Νικόλαος καὶ ἐπαρτήρησε ὅτι βαρὺς ὕπνος εἶχε κυριεύσῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μέσα εἰς τὸν αὐλόγυρον του. Ὁ Ἀναστάσιος μὲ τὰ παλληκάρια του ἐπῆγαν, χωρὶς νὰ ἐνκντωθῆ κανεὶς, ἐξέθλαψν τὸ λειψάνο τοῦ ἱεροῦς καὶ τὸ ἐκψῆν.

Ἡ Φροσύνη ἔβγαλε ἕνα ξεφωνητὸ καὶ ἐτέκπασε τὸ πρόσωπό της μὲ ταῖς δύο παλάμαις.

— Καὶ ἀπὸ τὰ καυμένα κόκκαλα ἀνέβαινε ὡσάν μωσχοβαλισμένο θυμιάμα καὶ ἐγμίριζε τὸν ἀέρα ὀλόγυρα καὶ πέρα· καὶ τὴν ἴδιαν νύκτα εἶδε ὁ Νικόλαος εἰς τὴν ὑποσφραγισμένην του τὸν ἱερέα, καὶ ἡ ἅγια ψυχὴ τοῦ εἶπε·

— Νικόλαε, πάρε ὅ,τι δύνωσαι ἀπὸ τὰ ὑπαρχοντά σου καὶ σῆκω ἀπ' ἐδῶ· πέρασε νὰ κατοικήσῃς εἰς τὸ ἀντίκρυ χωριὸ καὶ παρκαίνεσε κάθε καλὸν χριστιανὸν νὰ κάμῃ τὸ αὐτό.

— Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μὲ ταῖς ἡμέραις καὶ μὲ τοὺς μῆνας, ὅσο ποῦ ἐκλείσει ὁ χρόνος, ὁ Νικόλαος πρῶτα, κ' ὕστερα ἕνας ἕνας ὅλοι οἱ κληρόνωμοι καὶ θεόφοβοι ἀνθρωποὶ τοῦ χωριοῦ, μὲ ὅ,τι καὶ ἂν εἶχαν, μὲ τὰ συγγύρια τῶν σπητιῶν τους καὶ μὲ τὰ κτήνη τους, ἄφρασαν τὸ καταρκαμένο ἐκεῖνο χωριὸ κ' ἐπῆγαν καὶ ἐκάθισαν εἰς τὸ ἄλλο. Ἀφοῦ ὁ Ἀναστάσιος ἐμείνε μόνος καὶ ἀνεμπόδιτος νὰ ἐργάζεται τὸ κακό, ἄρχισε ἀδελφομαχία μεταξὺ τῶν κατοίκων ὅπου εἶχαν ἀπομεινῇ· κατόπιν βρωμερὴ λῶβη ἐθέρριξε τὸν κόσημον· καὶ ἀπὸ φόνον καὶ θανατικὸ ἀπέθαναν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πατρικοῦ σου προπάππου· καὶ ἀπ' ὅλα τὰ παιδιὰ του—καὶ εἶχε πολλὰ—δὲν τοῦ εἴχσε παρὰ μόνος ὁ πρωτότοκος· οἱ ἔχθροι τότε, καθὼς τὸν εἶδαν ἀδύνατον, ἐτριγύρισαν μιὰ σιστεῖνὴ νυκτιὰ τὸ σπῆτι του, ἔβαλαν φωτιά καὶ καθὼς ἐκεῖνος ἔβγαλε ἀπὸ μέσα μὲ τὴν γυνάικα του καὶ μὲ τὸ παιδί του, τὸν ἐκόττωσαν καὶ ἀνάγκασαν τὴν χήραν του καὶ τὸ ὄρφανὸ νὰ φύγουν· καὶ ἀπὸ τότε ἡ χήρα μὲ τὸ παιδί, τὸν πάππον σου, ἐκατοίκασε εἰς τοῦτο

τὸ χωριό (ὅπου εἶχε ἔλθῃ νὰ κατοικήσῃ ὁ Νικόλαος) καὶ εἰς τοῦτο τὸ σπίτι. Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ παλαιὸν σας κεφαλοχώρι ἔπρεπε νὰ χυθῇ· οἱ ἄνθρωποι ἐφιλονείκησαν εἰς τὸ μοῖρασμα ὅπου ἕκαστος ἀπὸ τὰ μεγάλα πλοῦτη, ἀσημοχρῶσα καὶ ἀτίμητα πετράδια, ὅσα ἦσαν φυλαμμένα εἰς ἐκεῖνο τὸ παλάτι, καὶ ἐσκοτώθησαν μεταξύ τους, ὅσο πού τὸ χωριὸ ἐκεῖνο—ἦταν ὁπὴ θεϊκὴ—ἐμεινεν ἔρημο, καὶ τώρα εἰς τοὺς παλιόπυργους φωλιάζουν ἀλουπούδες καὶ τσακάλια, καὶ τὸ καλοκάρι ἀλείμνον εἰς ὅποιον πατήσῃ ἐκεῖ τὸ πόδι, κινδυνεύει νὰ τὸν φάγουν τὰ φίδια ὅπου μονιάζουν εἰς τὰ ἀγριόχορτα καὶ εἰς τοὺς βάλτους· τώρα ἐπέρσαν χρόνοι πολλοί, κ' ἐκεῖνα τὰ κτίρια δὲν ἐσωριάζοντο ἀκόμα ὀλόβωλα, ἀμυγὴ ξεγόνονται ἀγάλι ἀγάλι ὡσάν νὰ τὰ πελεκᾷ ἀφαντὴ σφύρα· κάθε πέτρα ὅπου πέφτει κάτω χάνεται ἀπὸ χάμου· ἀκέραια μόνη σώζεται ἀκόμη ἡ ἐκκλησιούλα ἐκεῖνῃ τῆς Θεοτόκου.

*

Ὅσην ὥραν ὠμιλοῦσε ἡ γύφτισσα, ἡ Φροσύνη τὴν ἄκουε μὲ ἀνατριχίλα, καὶ ὅταν ἔπαυσε τῆς ἐφαίνετο ἀκόμη ν' ἀκούῃ τὴν λαλιά της πού ἐξεχειλιζέτο ὡσάν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς της, πότε σιγαλή, γλυκομίλητη, πότε γοργή καὶ ἀγριεμένη· τῆς ἐφαίνετο πῶς ἔβλεπε ἀκόμη τὰ μάτια της, καθὼς ἦσαν βαθεῖα χωμένα εἰς ταῖς κόχαις τους, πότε νὰ χύνουν ἕνα φῶς ἰλαρότατο, πότε νὰ ἀστράφτουν τόσο ὅπου μάτι ἀνθρώπου δὲν εἴμποροῦσε νὰ τ' ἀντικρύσῃ· καὶ ὅταν ἄκουε ἀπὸ τὸ στόμα της τὰ καλὰ τὴν ἐθέρμαινε μέσα της ὡσάν γλυκεῖα φλόγα, καὶ ὅταν ἄκουε τὰ κακὰ τὴν ἀνατριχίλαζε μέσα της ἡ κρυαδὰ τοῦ τρόμου ὅταν ἀγάλι ἀγάλι συνῆλθε, ἡ Φροσύνη ἄρχισε νὰ ἀραδιάζῃ εἰς τὴν φαντασίαν της ὅλα ἐκεῖνα τὰ συμβεβηκότα καὶ ἐξαπορούσε ὁ λογισμὸς της, διότι μέρος ἀπὸ αὐτὰ, ὄχι ὅλα, τὰ εἶχε ἀκούσῃ ἀπὸ τὴν βάρβα τῆς καὶ ὁμῶς πάλιν ἐσυλλογίσθη, καθὼς ἦσαν πράγματα γνωστὰ εἰς τοὺς παλαιούς τοῦ χωριοῦ, μήπως αὐτὴ ἡ γύφτισσα δὲν τὰ εἶχε μαντεύσῃ ἀλλὰ τὰ εἶχε μάθῃ ἐκεῖναις ταῖς ἡμέραις ἀπὸ κάποιον γερόντισσαν—ὄχι εὐκόλο πράγμα ἀλλὰ βολετό· καὶ εἶπε τότε μὲ τὸν νῦν της νὰ τὴν δοκιμάσῃ διαφορετικὰ, νὰ ἰδῇ ἂν θὰ μαντεύσῃ ἕνα πολὺ ἀπόκρυφο μυστικὸ τοῦ σπιτιοῦ της καὶ τῆς εἶπε:

— Εἴμπορεῖ νὰ ἐγείνηται αὐτὰ ὅπως τὰ εἶπες· ὁμῶς θέλω νὰ μάθω ἀκόμη τοῦτο μοναχά, ἂν ἀπὸ τόσα πλοῦτη ἐξαπομείνει τίποτε τοῦ πάπου μου ὅταν ἐφυγε ἀπὸ ἐκεῖ νὰ κατοικήσῃ ἐδῶ.

— Ἀμυγὴ σοῦ τὸ εἶπα πού ἐφυγε ζόρκος ἀπὸ τὸ σπίτι του καὶ ἀπὸ τὸ χωριὸ του.

— Για, θυμῆσου καλῆτερα.

Ἡ γύφτισσα ἐγκρύλωσε τὰ μάτια, ὡσάν νὰ τὰ ἐθαμπῶνε κάτι—κατόπιν ἀμέσως τὰ ἔκλεισε

καὶ ἐσύφρωσε τὰ φρύδια, καὶ ἄρχισε χαμηλόφωνα·

— Ἀπὸ τὸ θωριαστὸ εἰκονοστάσι ὅπου εἶχε εἰκονίσματα μὲ ποικίμια κάθε λογῆς, ἀσημένια, ἀργυροχρῶσμένα, χρῶσα, καὶ κάποια μαργαριτοκόλλητα, ἀπὸ τόσα μονόχρῶσα καντήλια, τίποτε δὲν ἐπρόφρασε νὰ πάρῃ ἡ χήρα ἐκεῖνου τοῦ σκοτωμένου προπάπου σου, τίποτε ἄλλο παρὰ ἐκεῖνην ἐκεῖ τὴν χάρτινην εἰκόνα, τὸν Ἅγιον τὸν καθαλλάρη, πού ζυγαρίζει ταῖς ψυχαίς, καὶ ἀπὸ ὄλαις ταῖς στάμναις γεμάταις μάλαμα καὶ φλωριά, τρία μοναχὰ κλονιὰ ἐμπόρεσε νὰ κρούσῃ εἰς τὸν κόρφο της...

— Καὶ τί ἀπέγειναν αὐτὰ τὰ τρία φλωριά;

— Ἄ! θέλεις νὰ τὰ μάθῃς ὄλα! Εὐρέθηκα κάπου γραμμένο ὅτι αὐτὰ τὰ τρία φλωριά θὰ περάσουν ἀνέγγικτα ἀπὸ χέρι σὲ χέρι· αὐτὸ ἐφύλαξαν ὄλοι σου οἱ προπάτορες, καὶ ὁ πάππος σου πρὶν ξεψυγήσῃ τὰ παράδωκε τοῦ πατρός σου καὶ τοῦ παράγγειλε νὰ τὰ φορῇ πάντοτε ἐπάνω του, ἔτσι νὰ ἔχῃ τὴν εὐχὴν του.

Μὲ τούτην τὴν ὑστερὴν λέξιν ἐπάγωσε ἡ Φροσύνη· πῶς τάχα ἐγνώριζε αὐτὸ τὸ ἀπόκρυφο ἡ γραῖα, ξένη γυναικί; τότε πλέον ἐσυμπέρανε ὅτι μὲ τὸ προνοητικὸ πού εἶχε θὰ τῆς ἔλεγε καθάρῃ τὴν μοῖραν της, καὶ ἐτρόμαξε ἡ δύστυχη κόρη μὴ τῆς προφητεύσῃ ἄλλα δυστυχήματα καὶ ἄλλαις ἀμαρτίαις ὁμοίαις μὲ ὄλαις ἐκεῖναις ταῖς προγονικαῖς συμφοραῖς ἢ καὶ χειρότεραις· ἐσηκώθη, ἐπῆγε κ' ἐκόψε ἕνα μεγάλο φελλὶ μπαρμπάρελα, ἐπῆρε καὶ μιὰ χούφτα ἔλαις, τὰ ἔδωκε τῆς γύφτισσας καὶ τῆς εἶπε:

— Γοργά μου, πήγαινε τώρα μὲ τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ· δὲν θέλω ν' ἀκούσω τίποτε ἄλλο· μού φανερώσῃς ἢ δὲν μού φανερώσῃς τὴν μοῖραν μου, αὐτὴ δὲν ἀλλάζει· τὴν περιμένω καὶ ἐγὼ ὅπως θὰ μού τὴν στείλῃ ὁ Παντοδύναμος.

— Ἄγια ὠμιλεῖς, κοπέλα μου· ἀφοκράσου με, ἔχεις καλὴν μοῖραν, ἂν κάμῃς ὅ,τι σοῦ εἶπῶ, μὰ τοῦτο τὸ ψωμί—διαφορετικὰ θὰ στραβώσῃ.

Ἡ γύφτισσα τὴν ἐκύτταξε μὲ κάτι μάτι πού τὴν ἐγῆτρεψαν.

— Κάμε γλήγορα μίλησε, τῆς εἶπεν ἡ Φροσύνη.

— Ἄνοιξέ μου πάλιν τὸ χεράκι σου· ἐδῶ μεγάλῃ πολιτεῖα· ὦ! πολυκοσμία, ὡσάν τὰ μεγάλα τῆς κεφαλῆς σου, καὶ ἔσλους ἀνάμεσα ἕνας νέος—μὰ τί νέος! λιανοκάτωτος, λεβέντικος, ξανθομάλλης, ἀπαράλληλος μὲ ἐκεῖνον τὸν Καθαλλάρη πού κρέμεται ἔς τὸ προσκέφαλό σου· ἐδῶ πέρα τὸ χρυσάφι· ἔλα, παλληκάρη καὶ ὠμορφονιέ, καὶ ἀπὸ μεγάλο γένος, ἔλα πάρε πρώτα τὸ μάλαμα, πάρε καὶ τὴν νύφη, ὅπου εἶναι καλῆτερη ἀπὸ τὸ μάλαμα· ἐδῶ παρέκει ἡ ἐκκλησιά...

[Ἐπεται συνέχεια]

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΥΛΙΑΣ

Ἀθηναϊκὴ Νῆξ

Ὁ Σεπτέμβριος δὲν εἶνε ἐκ τῶν μηνῶν ἐκεῖνων, τῶν ὁποίων ἡ ἔλευσις σημεῖοῦται μόνον εἰς τοὺς ἀθηναϊκοὺς Ἡμεροδείκτας. Ἐχει ἰδιαίτερον, χωριστὴν φυσιογνωμίαν καὶ μάλιστα προβάλλῃ τὸν ἀναγνωρίζεις, τὸν αἰσθάνεσαι, τὸν βλέπεις, τὸν ἀκούεις...

Ὁ Σεπτέμβριος προμηνύεται, περιμένεται καὶ γίνεται δεκτὸς μετὰ συγκινήσεως. Εἶνε ἐποχὴ χαρακτηριστικὴ ἢ σημεῖοῦσα τὴν μετέβασι, τὴν σχεδὸν ἀποτομον, ἀπὸ τοῦ θέρους εἰς τὸ φθινόπωρον. Ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ ὀσημέραι ψυχροτέρου ἐσπερινοῦ ὑπαίθρου, ἡ γενικὴ μετακίεσις, ἡ ἐπάνοδος ἐκ τῶν ἐξοχῶν, ἡ ἐμφύχωσις τῆς ἐν τῇ πόλει ζωῆς, ἡ ἔλευσις τῶν φοιτητῶν, ἡ ἐναρξίς τῶν σχολείων, ἡ ἐπιστροφή εἰς τὴν ἐργασίαν, ὅλα τὸν Σεπτέμβριον αὐτὸν τὸν πολυβύβλητον. Ὁ χρονολόγος ὁ ἡναγκασμένος νὰ ψάλλῃ τοὺς μηνᾶς ἕνα-ἕνα, ἔχει πληθὸς θεμάτων καὶ πλοῦτον ἐκφράσεων καὶ περιγραφῶν καὶ ἀναμνήσεων διὰ τὸν μῆνα τοῦτον, ὁ ὅποιος τίθεται ὡς τίτλος εἰς πολὺστοιχὰ συνήθως καὶ λυρικοτάτα ἄρθρα ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν...

Ἄλλ' ἐγὼ δὲν θὰ τῷ κάμω τόσην τιμὴν. Ἐργάζομαι τελευταῖος εἰς τὴν λατρείαν καὶ ἴσως πολὺ ὀλίγοι τώρα πλέον θὰ με ἀκολουθήσουν ἐπὶ τῆς τετριμμένης. Δὲν θὰ τον ψάλλω λοιπὸν οὔτε θὰ τον ζωγραφίσω ἐν ἐκτάσει καὶ ὑφ' ὄλας τὰς ἐπιφύσεις. Ἐν βλέμμα θὰ ῥίψω σύντομον καὶ ἂν θέλετε φιλοσοφικὸν ἐφ' ἐνὸς μόνον σημείου τῆς φυσιογνωμίας του—ἐλπίζω δὲ νὰ μου συγχωρήσῃ τὴν τόλμην καὶ τὴν ἀσέβειαν.

*

Δὲν μου ἀρέσει πολὺ τὸ ἔθιμον τῆς σεπτεμβριανῆς μετακίεσις. Εἶμαι ὑπὲρ τῆς μονίμου ἐν γένει κατοικίας, ἢ δ' ἐτήσιαν αὐτὴ περιπλάνησις τῶν Ἀθηναίων ἀνά τὰς διαφόρους οἰκίας καὶ συνοικίας, μὲ διεγείρει κάποιαν ἰδέαν βίου νομαδῶς, καθ' οὔ ἔχω, φαίνεται, ἔμφρον ἀντιπάθειαν. Νομίζω ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ εἶνε σταθερῶς ἀποκατεστημένος εἰς ἕνα μέρος, τὸ ὅποιον νὰ μὴν ἐγκαταλείπῃ ἢ διὰ τὰ μικρὰ ἢ μεγάλὰ ταξείδια τῶν ὑποθέσεων καὶ τῆς ἀναψυχῆς. Οὕτω μόνον μορφοῦται ὁ ἥρωας καὶ εἰρηνικὸς χαρακτήρ καὶ συσσωρεύονται αἱ ἀναμνήσεις καὶ αἱ ἐξέεις καὶ ἐξ αὐτῶν κρυσταλλοῦται ἡ ἰδιάζουσα ἐκεῖνη φυσιογνωμία ἢ τοπικὴ, ἢ οἰκογενειακὴ, ἢ διακρίνουσα ἄνθρωπον ἀπὸ ἀνθρώπου. Ἄνευ αὐτῆς ἔχομεν τοὺς τυχοδιωκτικοὺς ἐκεῖνοὺς τύπους τοὺς μισήτους τῶν ἀνησυχῶν, τῶν ἐξημμένων, τῶν μεταώρων, τῶν περιπλανωμένων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, ὡς ὑπὸ τὸ κράτος κατάρax αἰώνιου, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν, νομίζεις, οὔτε πατρίδα εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, οὔτε οἰκογένειαν εἰς τὴν πατρίδα των, οὔτε ἀγάπην εἰς τὴν καρδίαν, οὔτε ἰδέας σωστάς εἰς τὴν κεφαλὴν, οὔτε πρόγραμμα καὶ σκοπὸν εἰς τὴν ζωὴν των. Γελοῦν, διασκεδάζουν, — τοὺς βλέπω, — εὐφρολογοῦν, ἀπολαμβάνουν, κάμνουν πολλάκις χρήματα, τὰ ὅποια σκορπίζουν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ζοῦν μεγαλοπρεπῶς· ἀλλὰ δὲν εἰσέρχονται εἰς τὸ βάθος, δὲν συγκινούνται ἐκ τῆς ζωῆς, ὡς ὄλοι οἱ ξένοι καὶ οἱ διαδακτικοί, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ συγκινήθωσι διὰ τίποτε αὐτοί,

οἱ μὴ προσθάσαντες ἢ σκεφθέντες νὰ ἐγκατασταθῶσιν εἰς ἕνα μέρος, νὰ προσοικειωθῶσι, νὰ συσσωματωθῶσι, οὕτως εἰπεῖν μὲ τὸ περιέχον καὶ ἔτοιμοι πάντοτε νὰ φύγουν, νὰ πετάξουν μακρὰν...

Δι' ὁμοίον τινα λόγον ἀποκρούω καὶ τὴν τόσῃ συγγὴν ἀλλαγὴν οἰκίματος παρὰ τοῖς διακινουμένοι ἐν τῇ αὐτῇ πάντοτε πόλει. Ὁ ζήσας ἐπὶ ἔτη πολλὰ εἰς μίαν οἰκίαν, καὶ ξένη ἂν εἶνε, τὴν θεωρεῖ ἰδικήν του πλέον ἀναποσπάτως, ἀφ' οὔ κάθε τῆς γωνίας, τόσῃ γνωστὴ καὶ προσφιλεῖς δι' αὐτὸν, τῷ εἶνε πηγὴ συγκινήσεων πολυτρόπων καὶ πολυχρονίων καὶ ἀναμνήσεων εὐαρέστων ἢ δυσαρέστων ἀλλ' ἰσάκεις ἱερῶν. Μόνον τὸ θέλγητρον τοῦτο, τόσῃ φυσικὸν ἀλλὰ καὶ τόσῃ ἰσχυρὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον, δύναται νάντικαταστήσῃ εἰς μίαν οἰκίαν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν καλὴν διαίρεσιν καὶ τὴν καλὴν θέσιν, ἄνευ δ' αὐτοῦ εἰς μάτην ἤθελε κοπιᾶσι ὁ ἀπλοῦς ἀνὴρ ἀναζητῶν οἰκίμα νέον τῆς ἀρεσκείας του, ἐν ᾧ ὑφ' ὄλας τὰς ἐπιφύσεις νὰ μείνῃ εὐχρηστικὸς καὶ εὐτυχῆς. Εὐτυχῆς... πῶς μοῦ διέφυγεν ἡ λέξις! Καὶ εἶνε δυνατόν νὰπολαμβάνῃ τις οἰκογενειακῆς εὐτυχίας ἀμυγῶς ἀνευ τοῦ χώρου, ἐφ' οὔ ἐπιπάθηται, νομίζεις, αἱ ἡμέραι τῆς παλαιᾶς ζωῆς καὶ ἀποκαθιστοῦν ἰδιαίτερον τὴν φυσιογνωμίαν του καὶ δίδουν ψυχὴν εἰς τὰ ἄψυχα καὶ λαλίαν εἰς τὰ ἄλαλα—καὶ εἶνε δυνατόν νὰ ζήσῃ τις καὶ νὰ συγκεντρωθῇ καὶ νὰ ἐργασθῇ ὅπως πρέπει καὶ νὰνασάνῃ ἀνευ τῆς ἀμυγῶς οἰκογενειακῆς εὐτυχίας;

*

Ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν θάντηλλασσα οὐδὲ μὲ τὸ ὠραιότερον ἀθηναϊκὸν μέγαρον τὸ μικρὸν μου δωμάτιον μὲ τὸ γραφεῖον τὸ τοποθετημένον παρὰ τὸ μέγα παράθυρον, τὸ ἀνοικτὸν πρὸς θεῶν ὠραίαν, δωμάτιον ἐν ᾧ διήλθον εἰκοσὶν ἔτη τῆς ζωῆς μου, ἀπὸ νηπιακῆς σχεδὸν ἡλικίας—οὐδὲ μὲ τὸ λαμπρότερον πάριον τὸ ἀπλοῦν κηπάριον τῆς οἰκογενειακῆς καλλιέργειας, ἐν ᾧ ἔτρεξα, ἐπαίξα, περιεπλανήθη, ἀνέπνευσα ἐπὶ ἄλλα τόσα ἔτη μετὰ τὰ παιδιὰ ἢ μελαγχολικὰ γέμματα εἰς τὸ μικρὸν ἐστιατόριον τὸ βλεπόμεν πρὸς τὸ κηπάριον αὐτό... Ἀλλὰ μήπως θὰ ἔβιδα τὸ δωμάτιον τῆς μητρός μου, ὑπεράνω τοῦ ἐστιατορίου, μὲ τοὺς κυανοὺς ἀνέκαθεν τοίχους ἢ τὴν παράπλευρον αἴθουσαν τὴν πτωγικὴν, ἀλλὰ πλέουσιν ὡς ἐκ τοῦ χρώματος τῶν ἐπιπλῶν εἰς ἔρυθρῶπὴν τινα ἀνταύγειαν, εὐτυχίας ἀνταύγειαν καὶ ἀγάπης καὶ φιλοκαλίας—ἡ αὐτὸ τὸ μαγεῖρεθον εἰς τὸ ὅποιον ἦκουσα τόσα παραμύθια, ἐν ᾧ διὰ τῶν πολλῶναις ραγισμένων ὑαλίων τῶν παραθύρων του ἔβλεπα τὴν πρασίαν τοῦ κήπου κατακλυζομένην ὑπὸ τῶν κρουνοῶν τῆς χειμερινῆς βροχῆς;... Τὴν ἀγαπῶ τὴν οἰκίαν εἰς τὴν ὅποιαν ἐγεννήθη καὶ ἔζησα καὶ ζῶ, ὡς μετ' αὐτῆς καὶ χάριν αὐτῆς ἀγαπῶ τὴν συνοικίαν καὶ τὴν πόλιν. Δὲν ὑπάρχει δι' ἐμὲ ζωηρότερα αἰσθησις εὐτυχίας ἀπὸ ἐκεῖνην, ἢ ὅποια μὲ πλημμυρεῖ ὅταν, μετὰ μακρὰν ἢ σύντομον ἀπουσίαν, ἐπιστρέψω εἰς τὴν προσφιλεῖ μου πόλιν καὶ εἰσέρχομαι εἰς τὴν ἀγαπημένην μου οἰκίαν, ἢ ὅποια μοὶ φαίνεται πραγματικῶς ὅτι μὲ περιμένει μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας. Νομίζω δὲ ὅτι τῆς εὐτυχίας αὐτῆς τῆς ἀνεκλάλητου εἶνε ἐσπερημένοι ἐκουσίως ἢ προετοιμάζονται νὰ στερηθῶσιν ὄλοι αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι, τῶν ὁποίων

βλέπω τὰ ἐπιπλά φύρδην-μύγδην περιφερόμενα κατ' ἔτος ἐπὶ κάρρων ἀπαισιῶν ἐν βῶθι καὶ συγχύσει, πομπεύμενα τὰ δυστυχῆ καὶ βεβηλωμένα. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ καρδιά μου θὰ ἐκλονεῖτο καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου θὰ ἐπληροῦντο δακρύων, ἐὰν ἔβλεπον ποτὲ εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν τὰ ἐπιπλά μου. . . ἐντὸς ἐνὸς κάρρου, ἐν ᾧ διαλύονται καὶ συμφύρονται ὀδυνηρῶς αἱ φυσιογνωμίαι τῶν ζωμάτων διὰ νὰ ξεχωρισθοῦν καὶ νὰ ποτελεσθῶσι πάλιν ἐπὶ νέων σκελετῶν. . . Τοῦτο δὲ συλλογίζομαι τὴν ἡμέραν τῆς γενικῆς ταύτης μετοικεσίας, ὅχι ὀλίγον χαρμωσύνου, βλέπων τὴν περὶ αὐτὴν τὴν σκευῶν, τὴν ὅποιαν περὶ οὐ καὶ ποιηταὶ ἀθηναῖοι ἠμιλλήθησαν νὰ περιγράψωσι μετ' ἐξάρσεων λυρισμοῦ καὶ τὴν ὅποιαν ἐγὼ αἰσθάνομαι τὴν ἐπιθυμίαν νὰ θρηνησῶ καὶ ἄκων συμμετέχων τῆς συμφορᾶς τοῦ πλησίον, καὶ ἂν αὐτὸς ἀκόμη δὲν τὴν ἐννοῆ.

*

Διότι δὲν εἶνε ἀναποδράστως ἐπιβεβλημένη ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἢ τῶσφ γενικῆ μετοικεσίας τῶν Ἀθηναίων. Εἶνε οὕτως εἰπεῖν μία ἐξίς, ἐν ἔθῳ ἐπικρατήσαν μὲν ἴσως ἐκ λόγων φυσικῶν καὶ εὐεξηγήτων εἰς πόλιν νέαν, τῆς ὁποίας τὸ ἀκόμη συγκεντροῦται ὁ πληθυσμὸς καὶ εὐρύνεται τὸ σχέδιον καὶ συντελεῖται ὁ συνοικισμὸς, ἀλλὰ τὸ ὅποιον εἰμπορεῖ τις νὰ ὑπερπηδῆσθαι εὐκόλως ἂν εἰς τὸ ρεῦμα ἀντιτάξῃ τὴν σκέψιν του καὶ τὴν θέλησιν του. Ὁ ἀθηναῖος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος, μὴ κατορθώσας ἀκόμη νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ διακαές του ἕνδιον, νὰ γοράσῃ δηλαδὴ οἰκόπεδον καὶ νὰ κτίσῃ οἰκίαν, κρατεῖ μίαν ξένην ὑπ' ἐνοίκιον, δὲν κάμνει ἄλλο καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἔτους—ἐν ᾧ ἠμποροῦσε νὰ κάμνῃ τόσα ἄλλα πράγματα!—ἢ νὰ πωλῇ τὴν οἰκίαν καὶ νὰ παρῆται εἰς ἐλευθερίαν τῆς, νὰ μεμψιμοιρῇ καὶ νὰ μορφοῦν ὄλον ἐν τὴν ἰδέαν ὅτι τοῦ χρόνου πρὸς εἶναι νὰ τὴν ἀλλάξῃ. "Ὡ, βέβαια" πρέπει νὰ εὕρῃ μίαν ἄλλην, πρῶτον καὶ κύριον εὐθηνότεραν, δευτέρον περὶ κάτω, διότι αὐτὴ εἶνε πολὺ ὑψηλὰ, τρίτον νὰ ἔχῃ τὸ γραφεῖον τοῦ κυρίου μὲ εἴσοδον ἀνεξάρτητον, τέταρτον νὰ εἶνε πλέον καλοκτισμένη καὶ περιποιημένη, πέμπτον. . . ἔκτον. . . Ζηλοῦ, βλέπετε, τὰ κρείττονα, κατὰ τὴν συμβουλήν τοῦ ἀποστόλου ὁ ἀθηναῖος, ἀλλ' ἄρα γὰρ τὰ εὐρίσκει πάντοτε; Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε τόσον εὐκόλον ὅσον τὸ νομίζει. Μετὰ πολυήμερους, κοπιώδεις ἀλλ' ἰσάκεις ἀγόνους ἐρεῦνας, ἀποφασίζει τέλος πάντων νὰ ἐνοικίωσῃ μίαν κατοικίαν, μὲ τὸ γραφεῖον ἀνεξάρτητον μὲν, ἀκριβότεραν ὅμως καὶ πλέον ὑψηλὰ ἀπὸ τὴν παλαιάν, ἔχουσαν δὲ καὶ ἕνα πληθὸς ἐλαττωμάτων νέων, τὰ ὅποια ἀποκαλύπτει πάλιν διαρκούσης τῆς ἐν αὐτῇ ἐγκατοικίσεως,—διότι προτιμᾷ τὰ πάντα νὰ ὑποφέρῃ, παρὰ νὰ μείνῃ εἰς τὴν παλαιάν οἰκίαν, ἢ ἐγκαταλείψῃ τῆς ὁποίας ἀπεφασίσθη! Κἀκεῖ περὶ καὶ καλλίτερα τὸ βλέπει αὐτὸ καθαρὰ, ταῦτ' ἀπαθῆματα ὑφιστάμενος κατ' ἔτος, ἀλλὰ μὴ ἐννοῶν νὰ συνετισθῇ. Ποία ἐν τούτοις εἶνε ἡ ἀνάγκη, ἢ ὅποια τὸν κάμει νὰ περιπλανᾷται οὕτω; Διακί νὰ ὑπέιχῃ εἰς ἔθῳ, τὸ ὅποιον, μακρὰν τοῦ νὰ τον ὠρῆσθαι, τὸν ζημιώνει παντοειδῶς; Δὲν θὰ τον ἐσύμπερην ἄρα γὰρ καλλίτερα νὰ μείνῃ εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ὅποιαν ἀπαξ ἐκράτησεν; Ἐν μακρᾷ σχέσει καὶ διακονῆς, δὲν θὰ εἶχεν ὅλας τὰς εὐκολίας ἀπὸ τοῦ

γαίονος του καὶ ἀπὸ τὸν οἰκοκύριον του, ἢ δὲ εὖνοια αὐτῆ δὲν θὰ τὴν παρεῖχεν ἀνέσεις καὶ περιποίησιν ἀγνωστον εἰς τοὺς παροδικούς ἐνοικιστάς; Καὶ δὲν θὰ εἶχε τὴν ἡσυχίαν του μένων, τὴν ἡρεμίαν του, τὸ συμφέρον του, ἂν μάλιστα ἔχῃ καὶ ἐπάγγελμα ἀπαιτοῦν μόνιμον χάριν τῆς πελατείας διακονῆς;

Ἀλλὰ καὶ ἂν κανεὶς ἄλλος λόγος δὲν ἔχῃ διὰ τὴν φύσιν του καὶ τὰς ἐξίς του σημασίαν, καὶ μάλιστα ὁ κατὰ τι νεφελώδης καὶ ποιητικίζων τὸν ὅποιον ὑπετύπωσα ἐν ἀρχῇ,—δὲν ἀρκεῖ τέλος πάντων νὰ τον πείσῃ ὁ πεζότερος καὶ ὑλικώτερος ἀλλ' ἀναμφισβήτητος τῆς φθορᾶς τῶν ἐπιπλῶν καὶ τῶν σκευῶν, τὰ ὅποια δεκατίζονται ἀνωφελῶς καὶ ἀξιοθρηνητῶς κατὰ τὰς ἐτησίαις ταύτας μεταφορᾶς; Ὁ μέγας Φραγκλῆνος, ὁ ὁποῖος δὲν περιωρίσθη μόνον νὰ ποσάσῃ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κεραυνὸν καὶ ἀπὸ τῶν τυράννων τὸ σκῆπτρον, ἀλλὰ κατεδέχθη νὰ δώσῃ καὶ τὰς σοφωτέρας πρακτικᾶς συμβουλίας, ἔλεγεν ὅτι δύο μετακομίσεις κάμνουν μίαν πυρκαϊάν. Εἰς φίλος μου σ υ ν ε τ ὸ ς ο ἰ κ ο γ ε ν ε ἰ ἄ ρ χ η ς, κατὰ τὴν νομικὴν φράσιν ἀλλὰ καὶ πνεύμα ἀντιλογίας συγχρόνως, εἰς τὸν ὅποιον ὑπεθόμιζα ἐσπέραν τινὰ τὸ λόγιον, μοι εἶπεν:

— Ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον, φίλε μου. Μία μετακομίσις δύο πυρκαϊάς.

Ἀλλ' εἴτε αὐτὸς ἔχει δικαίον εἴτε ὁ Φραγκλῆνος, τὸ συμπέρασμα εἶνε ἐν καὶ τὸ αὐτὸ καὶ διόλου ψευδὲς βέβαια, ἀπ' οὗ ἐπ' αὐτοῦ συνεφώνησαν καὶ αἱ μᾶλλον ἀντίθετοι γνώμαι.

ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

ΠΑΛΑΙΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

Ἡ ΔΟΥΚΙΣΣΑ ΤΗΣ ΠΛΑΚΕΝΤΙΑΣ¹

Ἡ Δουκίσσα τῆς Πλακεντίας κατ' ἐξοχὴν ἠγάπα τοὺς σκύλους. Δεκάδας ὀλοκλήρους εἶχεν ἐν τῇ ἐπαύλει τῆς εἰς τὴν Πεντέλην, πολλοὺς δὲ ἄλλους διέτρεφεν ἐν Ἀθήναις. Εἰς τὴν αὐλήν τοῦ μεγάρου τῆς ὑπῆρχε μέγα κυνοτροφεῖον, ἐξ οὗ προέκυπτον ἀπειλητικαὶ αἱ κεφαλαὶ μεγαλοσωμῶν σκύλων, οἵτινες ὡς ἔβλεπον τὴν κυρίαν των ἔσειον τὴν οὐρανὸν καὶ ὑλάκτουσαν μακρινῶς. Ἡμέραν τινὰ ὁ κυνοτρόφος εἶχεν ἀρῆσει τινὰς ἐν τῇ αὐλῇ, οὗτοι δὲ ἰδόντες εἰσερχόμενον ἐν αὐτῇ κοράσιον ἐρρίφθησαν κατ' αὐτοῦ καὶ τὸ κατεσπάραξαν. Ἀλλοτε οἱ σκύλοι οὗτοι, περιεφέροντο ἐντὸς τοῦ μεγάρου καὶ ἐκθήνητο εἰς ὠρισμένα καθίσματα ἐντὸς τῆς αἰθούσης. Ὅτε οἱ σκύλοι ἀνεπαύοντο οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ τοὺς θίξῃ. Πάντες ἀνέμενον πότε θὰ ἠδύοκον νὰ καταλίπωσι τὰ καθίσματα ὅπως καθίσωσιν οἱ κεκλημένοι. Οὐχὶ δὲ σπανίως ὅτε τις ἀγνοῶν τὰς συνθηκὰς τοῦ οἴκου ἀπεδίωκε τινὰ, ἵνα καταλάβῃ τὴν θέσιν του, ἢ Δουκίσσα δυσηρεστεῖτο καὶ ἀπέτεινε παρατηρήσεις καὶ ἐπιπλήξεις πρὸς τὸν ξένον τῆς.

Ὁ ἰδιότροπος βίος τῆς Δουκίσσης συνδυαζόμενος πρὸς τὸσας ἐκκεντρικότητας, ἐνεποίει ἐν

¹ Τέλος ἴδε σελ. 145

τῇ ὀμαλωτάτῃ ἀθηναϊκῇ κοινωνίᾳ τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης ζωηρὰν ἐντύπωσιν καὶ ἐπαρουσίαζε τὴν παράδοξον γυναῖκα ὡς ἡρώϊδα μυθιστορηματικὴν. Αἱ κυρίαι τῶν Ἀθηναίων, ὅσαι εἶχον τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἐγγέλων μὲ τὴν ἰδιορρυθμίαν τῆς τὴν παρατηρουμένην ἐν τε τῷ καθημερινῷ βίῳ καὶ τῇ ἐνδυμασίᾳ τῆς. Εἶχεν αὐτὴ καταρῆσει ἐντελῶς τὸν στηθάδεσμον, δὲν ἔφερε κρινολίνον, προτοῦ ἀκόμη ἢ Ῥαχὴλ καταπατήσει ἀπὸ τῆς σκηνῆς τὸν συρμόν τοῦτον, καὶ ἀπηχθάνετο τὰ ἄσχημα καὶ τὰ γεροντικά πρόσωπα. Ἡ θεραπεία τῆς ἀπετελεῖτο ἀπὸ νέους καὶ νέας μόνον, ἢ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ὑπηρεσία διεξήγετο μόνον ἀπὸ νεανίδας. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐνταῦθα ἀφίξεώς τῆς εἶχε προσλάβει ὡς δεσποινίδα ἐπὶ τῶν τιμῶν τὴν Φωτεινὴν Μαυρομιχάλη, ἐπέραστον καὶ εὐφροστάτην κόρην, ἥτις διεδραμάτισε σημαντικὸν πρόσωπον εἰς τὴν ἀναπτυχθεῖσαν καὶ διαπλασθεῖσαν κατόπιν ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν. Ἡ συμβίωσις τῆς Ἑλληνίδος νεανίδος μετὰ τῆς ἀριστοκρατικῆς γαλλίδος ἐπέδρασε σπουδαίως εἰς τὴν μόρφωσιν αὐτῆς. Ἡ Φωτεινὴ παρ' αὐτῇ διαπαιδαγωγηθεῖσα, ἐξέπλησσε τοὺς ξένους, οἵτινες δὲν ἔπαυον θαυμάζοντες αὐτὴν ὅτε διετέλει δεσποινὴς ἐπὶ τῶν τιμῶν τῆς Βασιλίσσης Ἀμαλίας. Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῆς Φωτεινῆς Μαυρομιχάλη, προσέλαθεν ὡς συνοδὸν δεσποινίδα τὴν Κυρίαν Σκουζέ, θυγατέρα τοῦ περιωνύμου Μεσολογγίτου Χρήστου Καψάλη. Πρὸς τὴν κορασίδα ταύτην ἔλαθε μητρικὴν ὄλωσιν στοργὴν καὶ οὐ μόνον ἐμόρφωσε ταύτην κατὰ τὰς ιδέας τῆς, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεώς τῆς μεριμνήσασα τὴν ἐνύμφευσεν μετὰ τοῦ μακαρίτου Γεωργίου Σκουζέ, ὅστις μετ' οὐ πολὺ ἴδρυσεν τὸν ἀριστον ἐν Ἀθήναις τραπεζικὸν οἶκον, ὅστις μετ' ὄλων τοὺς κλύδωνας, οὗς ὑπέστη ἡ ἀγορὰ μας, διτηρήθη ἀσάλευτος ἕκτοτε.

Αἱ ὑπηρετρίαι πᾶσαι τοῦ οἴκου ἦσαν νεαί, αὐταὶ δὲ οὐ μόνον ἐτέλουν τὰς κοινὰς ἐν τῷ οἴκῳ ὑπηρεσίας, ἀλλὰ καὶ ὑπηρετοῦν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος. Ἀλλοίμονον εἰς τὰς δυστυχεῖς ταύτας νεανίδας ἂν ἀνὰ πᾶσαν φράσιν τῆς πρὸς αὐτὴν ὀμιλίας των δὲν ἐπανελάμβανον καὶ τὸν τίτλον τῆς Δουκίσσης. Τὰ πρῶτα ἔτη κατὰ δεκάδας ἀπέπεμπε τὰς ὑπηρετρίαις ταύτας. Καὶ ὅταν τις τῆς παρετήρει διακί δὲν ἐσυγγώρει τὰς μικρὰς ταύτας ἐλλείψεις εἰς τὰς πτωχὰς ταύτας κόρας, ἔλεγε στερεοτύπως:

— Διότι τί μου μένει πλέον, ἀπ' οὗ εἶμαι γράϊα καὶ ἀσθενής, παρὰ μόνον ὁ τίτλος μου.

Συνεχῶς ἐν τῷ δουκικῷ μεγάρῳ ἐδίδοντο γεύματα ὅτε ἡ Δουκίσσα ἐμερίμνα καὶ περὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν κεκλημένων τῆς, διὸ πάντες ὅσοι προσεκαλοῦντο ἐγνώριζον ὅτι κατὰ τὴν ὠρισμένην ὥραν θὰ εὕρισκον πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας των τὸ ὄχημα, ὅπως μεταφέρῃ αὐτοῦς. Τὰ γεύ-

ματὰ τῆς δὲν ἐφημιζοντο διὰ τὴν πολυτέλειαν, ἐξεναντίας ἦσαν τόσον λιτὰ ὥστε ἠδύναντο νὰ ἐκληφθῶσι καὶ ὡς πενιχρά, ἐν τούτοις ἐκεῖ ἠδύναντο νὰ πίνωσιν οἱ Ἀθηναῖοι εὐρωπαϊκοὺς οἶνους καὶ καμπανίτην, ἐν ἐγνώριζον μόνον ἀπὸ τὰς μεταφράσεις τῶν γαλλικῶν μυθιστορημάτων, ἅτινα ἀπλήστως ἀνεγινώσκοντο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην.

*

Ἐν Ἀθήναις διαμένουσα καὶ ἀναστρεφόμενη τὴν ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν, εἶδειξε προτίμησιν πρὸς τὰς ἱστορικὰς τοῦ τόπου οἰκογενεῖας, πρὸς ἃς εἶδιδε πολιτικὸν τινὰ προορισμὸν, μεθ' οὗ συνέδεε τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ νεοτεύκτου ἑλληνικοῦ κράτους. Πρὸς τὰς πρωτεύουσας τότε λόγῳ κοινωνικῶν ἔξων καὶ μορφώσεως φαναριωτικῆς οἰκογενεῖας διετέλει ἐν ψυχρότητι, καθ' ὅσον ἐφρόνει ὅτι αὐταὶ εἶχον ἀπομακρυνθῆ τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων. Φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν ἦτο μόνον ὁ λόγος οὗτος τῆς πρὸς αὐτὰς ψυχρότητος. Ἡ Δουκίσσα δὲν ἠνεῖγετο ν' ἀκούῃ αὐτοκαλουμένας τὰς Κυρίας τῶν Φαναριωτῶν πριγκηπίσσης καὶ κατειρωνεύετο αὐτῶν ὡς αἰετὸς ἐπρόκειτο νὰ ὀμιλήσῃ περὶ τῶν τίτλων των. Ἀλλὰ καὶ αἱ Φαναριώτισσαι ἐπλήρουν ταύτην διὰ πικροχόλου εἰρωνείας, μεμφομένηι τὸν τρόπον τοῦ ἐνδύεσθαι καὶ τοῦ ζῆν. Αἱ εἰρωνικαὶ αὐταὶ κρίσεις τῶν Φαναριωτισσῶν ἐφθασαν μέχρις αὐτῆς, αἱ δὲ ἀντιπάθειαι ἐπετάθησαν τόσον, ὥστε κατὰ τὸ 1842 ὁ τότε Φαναριώτης ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Ἰακώβος Ρίζος, διέταξε τὴν διακοπὴν ὠφελιμωτάτης ἀμαξιτῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Πεντελικὸν κατασκευαζομένης δαπάναις τῆς ἰδίας Δουκίσσης τῆς Πλακεντίας. Τοῦτο ἐξηρέθισε τὴν Δουκίσσαν ἐτι μᾶλλον καὶ πρὸς ἐκδίκησιν ἠγγειροστυλίσκον μαρμαρινόν, ἐπ' οὗ ἐγράφε τὰς λέξεις: «Διεκόπη ἡ ἐκτέλεισις ὑπὸ τοῦ Ρίζου», ἀποθανατίζουσα οὕτω τὴν μοχθηρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ὑπουργοῦ.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης ἤρξατο ἀμειλικτος πόλεμος μετὰ τῆς Δουκίσσης καὶ Φαναριωτῶν. Ὅλα τὰ Κάν-Κάν τοῦ φαναριωτικοῦ κύκλου ἐξήλθον εἰς τὸν δρόμον, διαδιδόμενα καὶ διασκεδάζοντα τὰς Ἀθήνας, αἰτινες εὗρον τροφήν διὰ τὴν φλυαρίαν τῶν ἀργασθῶν τῆς. Ἐρωτικὰ σκάνδαλα τὰ ὅποια δὲν εἶχον γνωστὴ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης, κατέστησαν πασίγνωστα καὶ Κυρία τις ἐκ τῶν ἐπισήμων φαναριωτισσῶν, ἔσκαζεν ἀπὸ τὸ κακὸν τῆς ἀκούουσα τὸ ὄνομα τῆς ἁδόμενον παρὰ τῶν τραμπούκων εἰς δημῶδες δίστιχον, ὅπερ κατέλιγε:

Κ' ἡ γυναῖκα τοῦ. . . δεκαπέντε κατσαρά.

Ἐλέγοντο ἄλλα περὶ τινος ἐρωτικῆς ἀλληλογραφίας περιπεσοῦσης εἰς τὰς χεῖρας ἐχθρῶν, ἀλλὰ κυρίως μετὰ θετικότητος ἐκυκλοφόρει ἡ φήμη ὅτι Κυρίαί τινες τῆς ἀνωτέρας κοινωνίας

τῶν Ἀθηναίων ἐξεμεταλλεύοντο τὰς ἀδυναμίας τῆς ἰδιοτρόπου ξένης καὶ ὑπὸ τὸν τύπον δωρεῶν τῇ ἀφῆρουν ἀξιολόγητα κτήματα. Οὕτως οὐχὶ ὀλίγα σκάνδαλα συνέβησαν. Ἐν τούτων μάλιστα ἔβησε μέχρι τῶν αἰθουσῶν τοῦ πρωτοδικείου. Ἐν στιγμαῖς διαχύσεως ἡ Δούκισσα εἶχε δωρήσει πρὸς τὴν Κυρίαν Αἰκατερίνην Τρικούπη τὴν ἐπιχαρτίαν λαμπροῦ ἐλαϊῶνος, δίδοντας εἰσόδημα πλεόν τῶν 5.000 δρ. κατ' ἔτος. Ἀλλ' ἔνεκεν τῆς ἐπελθούσης ρήξεως μετὰ τῶν Φαναριωτῶν, ἠθέλησε νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεάν ταύτην. Ἡ Κυρία Τρικούπη ὅμως στηριζομένη ἐπὶ τοῦ νομικοῦ δικαίωματος, ὅπερ ἐκείνητο, ἀπέκρουσε τὴν ἀξίωσιν τῆς Δουκίσσης. Ἡ περίστασις αὕτη ἐδωκεν ἀφορμὴν νὰ πιστευθῇ ὅτι ὅσοι εἶχον σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν εὐγενῆ δέσποιναν, πάντες ἐκινούντο ἐκ συμφροντος καὶ ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ κύριοι τῆς ἀπέσπασαν γήπεδα λόγῳ δωρεῶν καὶ χρήματα λόγῳ προσωρινῶν δανείων. Τοῦτο δὲν δύναται τις νὰ πιστοποιήσῃ, διότι ἡ ἱστορικὴ ἀπόδειξις δὲν εἶνε εὐκόλος σήμερον. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι αἱ τάξεις αὐταὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν δωρεῶν τῆς Δουκίσσης πολλοὺς καὶ πολλὰς ἐκίνησαν νὰ ἐπιζητήσωσι τὴν εὐνοίαν τῆς, καὶ γνωρίζομεν σεβαστὴν τινα κυρίαν, ἦν, πολλὰ μετὰ τὸν θάνατον τῆς Δουκίσσης ἔτη, ἐμέμετο ὁ σύζυγός τῆς διότι ἐν ταῖς συναναστροφαῖς αὐτῆς δὲν ἐπινε τίειον, ὡς ἐπεθύμει ἡ Δούκισσα, εἰς τὴν ἀποχὴν δὲ ταύτην ἐκ τῆς τείεοσις ἀπέδιδε τὴν μὴ παροχὴν καὶ πρὸς αὐτὸν οὐδ' ἐνός τετραγωνικοῦ μέτρου γηπέδου, ἐνῶ κατ' οὐδὲν ἦτο οὗτος κατώτερος ὅλων τῶν ἄλλων ὅσοι ἐπορίσθησαν περιουσίας ἀπὸ τὴν γενναϊοδωρίαν τῆς Δουκίσσης. Πρὸς τὴν κοινωνικὴν ταύτην τάξιν τῶν Ἀθηναίων ἔτρεφον ἐξαιρετικὴν περιφρόνησιν, εἰς ἣν καὶ αὐτὴν τὴν μακροχρόνιον ἐνδειξὴν φιλίας ἀπέδιδεν εἰς τὰ ἰδιοτελῆ ἐλατήρια, ἅτινα ἐπίστευον οἱ ἐν Ἀθήναις. Ἐξαιρετικῶς ἐν τούτοις ἐτήρησε πολυχρόνιον φιλίαν μετὰ τῆς συζύγου τοῦ διεθυντοῦ τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης Τυπάλδου, τῆς ἀδελφῆς τῆς Κυρίας Ἰψηλάντη καὶ τῆς μητρὸς τῆς Κυρίας Παλοῦς Μουρούζη. Ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἰδίαν ἐκτίμησιν εἶχε πρὸς τὸν Δημήτριον Βουδούρη, τὸν Ἰωάννην Κωλέτην, ὃν οἱ Γάλλοι θεώρουν ἐφάμιλλον πρὸς τοὺς ἐξοχωτέρους πολιτικούς αὐτῶν ἀνδρας, τὸν ὑπασπιστὴν τοῦ Ὁθωνος Δημ. Μαυρομιχάλην καὶ εὐαρίθμους τινὰς ἄλλους.

*

Οὕτε αἱ φιλίας ὅμως, οὕτε αἱ συμπάθειαι αὐτῆς ἦσαν διαρκεῖς. Ἡ παραμικρὰ δυσἀρέσκεια ἤρκει ὅπως καταστρέψῃ τὴν θερμότεραν φιλίαν. Ὅλα τῆς τὰ αἰσθήματα εἶχον τὸν χαρακτῆρα τῆς ἡμεροβιότητος. Κατελαμβάνετο ὑπὸ τῆς ἰδέας νὰ μορφώσῃ καὶ ἐκπαιδεύσῃ νέους καὶ νεανίδας. Ἐξέλεγε ταύτας, ἐπεδαψίλευεν αὐτοῖς πᾶ-

σαν στοργὴν καὶ ἐδαπάνη ἀρειδῶς χρήματα, ἀλλ' αἶφνης ἄλλη τροπὴ σκέψεων τὴν ἐβίαζε νὰ ἐκδιώξῃ πάντας αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀπεδίωκεν. Ὅλιγα ἔτη προτοῦ ἀποθάνῃ εἶχε παραλάβει νεαρόν τινα Μανιάτην Δημητράκαρον. Τῷ παρέσχε κατοικίαν ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς, τῷ εἶχεν ἵππους εἰς τὴν διάθεσίν του καὶ τῷ διέθετε πάντα τὰ μέσα βίου πλουσίου. Ἡμέραν τινὰ ὅμως ὁ εὐνοούμενος νεανίας ἀπεπέμθη ἐκεῖθεν καὶ ἀπὸ τοῦ δουκικοῦ μεγάρου κατέφυγε πάλιν ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ πτωχοῦ ροιτητικοῦ δωματίου του. Ἐνίστε τῆς ἐπήρχοντο αἰσθήματα γενναῖα καὶ ἐπεθύμει νὰ συνδέσῃ τὸ ὄνομά τῆς μετὰ τῆς προσδοκῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος, διέδωσε δὲ ὅτι ἠθέλει νὰ ἰδρύσῃ καλλιτεχνικὴν σχολὴν, ἀλλὰ αἱ ἀγαθαὶ αὐταὶ ἰδέαι ἐλησμονήθησαν μεθ' ὅσης ευκολίας συνελήφθησαν. Τὸ εὐμετάβλητον ὅμως τοῦ χαρακτῆρός τῆς δὲν τὴν καθίστα ἀνυπόφορον εἰς τὰ ὄμματα τῶν γνωρισάντων αὐτήν. Ἐξεναντίας εἰς τὰς συναναστροφὰς τῆς ἦτο γοητευτικὴ καὶ ἐπέραστος. Ἐδέχετο ἐν τῷ οἴκῳ τῆς πάντα ἄνθρωπον, ὅστις ἔφερε χειρόκτια, παρ' αὐτῆ δὲ εὐρισκον καταρῦγιον ὅλοι οἱ διερχόμενοι ἐξ Ἑλλάδος ξένοι. Ἐκεῖ διήρχοντο ἀλησμονήτους ὥρας ὁ μέγας τῆς Γαλλίας γλύπτης Δαβίδ, ὁ Γκιωτιέ, ὁ Ἀμποῦ, γνωρίζομενοι κατὰ πρῶτον μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Ἡ Δούκισσα παρεσκεύαζεν ἐκδρομὰς εἰς τὰ περίεξ τῶν Ἀθηναίων καὶ τότε μακρὰ σειρά ἀμαζῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων διεκρίνοντο καὶ τὸ χαρίεν πρόσωπον τῆς Κυρίας Θεοτόκη, καὶ τοῦ Γέρω-Καλλιφρονᾶ ὁ μελανός τότε μύσταξ, καὶ ὁ στίλβων πῖλος Γάλλου τινός διπλωμάτου καὶ ἡ εὐφυῆς μορφή τοῦ Δημ. Βουδούρη, ὅλοι δὲ αὐτοὶ ἐξέδραμον εἰς μακρινὰς ἀποστάσεις, ἵνα λάβῃ ἡ Κυρία Δούκισσα τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τοῖς προσφέρῃ παγωτόν.

Τὰς ἐσπέρας αἱ συναθροίσεις ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ἦσαν μᾶλλον ἐκλεκταί. Αἱ παλαιαὶ πρὸς τὴν φιλολογίαν ἐξείς τῆς διετηρήθησαν ἀμικαί καὶ ἐν τῇ γερωντικῇ αὐτῆς ἡλικίᾳ. Ἡ δούκισσα συνεκάλει ὄσας καὶ ὄσους ἠδύνατο νὰ συμμαρτυρῶσι τὰ καλλιτεχνικὰ αὐτῆς αἰσθήματα καὶ ἀπήγγελλε μετὰ πολλῆς χάριτος ποιήματα τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ καὶ τοῦ Λαμαρτίνου. Ἐννοεῖται ὅτι ὅλοι οἱ κεκλημένοι δὲν ἦσαν καταλλήλως παρεσκευασμένοι, ὅπως ἐντρυσθῶσιν εἰς τὰς πνευματικὰς ταύτας ἀπολαύσεις, οὐχὶ δὲ σπανίως σεβασμοὶ κύριοι καὶ κριναλινοφόροι δέσποιναι συνελαμβάνοντο ἐπ' αὐτοσώρῳ εἰς τὰς ὠραιότερας περιόδους τῶν ποιημάτων χασιμώμενοι. Οἱ κύριοι οὗτοι χαρακτηρίζομενοι ὡς ἀλακίσθητοι, ἀπεπέμποντο, δὲν ἐγίνοντο δὲ δεκτοὶ τοῦ λοιποῦ εἰς τὰς φιλολογικὰς ἐσπερίδας, ἀλλὰ μόνον προσεκαλοῦντο εἰς τὰ γεύματα, πράγμα ὅπερ δὲν δυσηρέσκει τούτους, καθ' ὅσον ὑπῆρχε

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

τάξις ἀνθρώπων ὁλόκληρος ἐν Ἀθήναις σεβομένη εἰς ἄκρον τὸ δόγμα τοῦ Ἰταλοῦ φιλοσόφου «τὰ λόγια εἶνε λόγια καὶ τὰ μακαροῦνια ἔχουν τὸ φαί».

*

Ἐν ταῖς ἡμιγύμνοισι ὁμως αἰθούσαις τοῦ δουκικοῦ μεγάρου, δὲν ἤκούετο μόνον ἡ γλυκεῖα φωνὴ τῆς πρεσβυτίδος ἀπαγγέλλουσα στίχους. Συνεχῶς ἐντὸς αὐτῶν ἀνεκινούοντο ζητήματα θρησκευτικά, πολιτικά καὶ κοινωνικά, συζητήσις δὲ ἐξ ἀσημάντου ἀφορμῆς λαμβάνουσα τὴν ἀρχὴν διήρκει μέχρι τῆς πρωίας. Ἀφορμὴν μόνον ἐζητεῖ ἡ Δούκισσα ὡπως ἀναπτύσσει τὰς ἰδέας τῆς, λαλοῦσα ἐπὶ ὥρας περὶ θεωριῶν, ἅς οὔτε δύο ἐκ τῶν ἀκροατῶν τῆς δὲν ἀντελαμβάνοντο. Ἡ τότε ἑλληνικὴ κοινωνία ἄξεστος καὶ ἀπαιδευτος ἦτο ἀπαράσκευος εἰς τοιοῦτου εἶδους συναναστροφάς. Καὶ σήμερον ἀκόμη ἐν ταῖς ἀθηναϊκαῖς αἰθούσαις δὲν δύναται τις νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι θίγων τοιαῦτα ζητήματα δύναται νὰ εἶνε καταληπτὸς. Ἡ κοινωνικὴ μόρφωσις διατελεῖ ἐν τοῖς σπαργάνοις καὶ σήμερον ἐτι, πολὺ δὲ πλειότερον διατελεῖ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅτε ἡ πνευματικὴ κίνησις περιορίζετο μόνον μεταξὺ τῶν συγγραφέων. Ἡ πολιτικὴ εὐρίσκειτο ἐν τῇ χυδαίᾳ αὐτῆς μορφῇ, ὡπως καὶ σήμερον, τὰ δὲ πάθη εἰς τοιοῦτο σημεῖον εἶχαν ἀναπτυχθῆ, ὥστε οἱ πίπτοντες ὑπουργοὶ ἐξυλοκοποῦντο καθ' ὁδόν, ὡπως ἐσυνέθη εἰς τὸν μακαρίτην Πάικον. Ἡ Δούκισσα ὁμως ὠθουμένη ἐκ τῆς ἐπιθυμίας νὰ καθιστᾷ κοινωνοὺς τῶν ἰδεῶν τῆς καὶ ἄλλους, ἐλάλει ἀκατασχέτως, μὴ δυναμένη νὰ ἀντιληφθῆ ὅτι δὲν ἤννοετο παρὰ τῶν ἀκροατῶν τῆς. Ἐκ τῶν ὀλίγων οἵτινες ἠδύνατο νὰ ἐννοήσωσι ταύτην μανθάνομεν ὅτι ἡ ἰδιοτροπὸς κυρία εἶχεν ἀποταχθῆ τὸν χριστιανισμόν καὶ παραδεχθῆ ὡς θρησκείαν αὐτῆς τὸν Μωσαϊσμόν, ὡς αὕτη τὸν ἀντελαμβάνετο, διότι καίτοι ἔχουσα ἐξοχὸν διάνοιαν καὶ παιδείαν οὐχὶ τυχαίαν, ἤγετο μᾶλλον ὑπὸ τῆς φαντασίας ἢ ὑπὸ τῆς κρίσεως, ἥτις ἦτο πολὺ ἀσθενεστέρᾳ τῆς πρώτης.

Ἐφρονεῖ ὅτι ὁ Μωυσῆς ἦτο ὁ τελειότατος τύπος τοῦ ἀνθρώπου, τὰ δὲ νομοθετήματά του τὸ ἐντελέστερον ἐπὶ γῆς θρησκευτικόν καὶ νομικὸν ἔργον. Ἀρδευομένη οὕτως ἡ φαντασία τῆς διὰ τῶν ἰδιορρυθμῶν τούτων μωσαϊκῶν ἰδεῶν, παρήγαγε πολιτικὰς καὶ θρησκευτικὰς δοξασίας λίαν ἀλλοκότους καὶ συνορευούσας πρὸς ἀποκνήματα φρενοβλαθείας. Αἱ κοινωνικαὶ καὶ πολιτικαὶ πεποιθήσεις τῆς ἦσαν ἄγαν ἀριστοκρατικά, διήρκει τοὺς ἀνθρώπους εἰς φύσει ἄρχοντας καὶ φύσει δούλους, τροποποιῶσα τὸν Ἀριστοτέλην, τὰς δὲ περιέργους ταύτας πεποιθήσεις τῆς ἔτρεφε τὸν πόθον νὰ πραγματοποιήσῃ ἐν Ἑλλάδι, εἰσάγουσα θεοκρατικόν τι πολίτευμα, κατὰ τὸ ὁποῖον εὐγενεῖς τινες οἰκογενεῖαι ἤθελον ἐκτελεῖ ἀπάσας

τὰς ὑψηλὰς θρησκευτικὰς καὶ πολιτικὰς λειτουργίας, ἐξυπηρετούμεναι ὑπὸ τῶν λοιπῶν κατοίκων, προωρισμένων νὰ δουλεύωσι τὰς οἰκογενεῖας ταύτας. Ἀναφανδὸν δὲ ἐκήρυττεν ὅτι ἡ φιλοφροσύνη τῆς περιορίζετο ἐν τῷ κύκλῳ τῶν πασχόντων ἀριστοκρατῶν, ἐθεώρει δὲ ἀριστοκράτας, ὅλους ἐκεῖνους ὅσοι ἐπαρουσίαζοντο εἰς αὐτὴν φέροντες χειρόκτια. Εἰς τὰς ἰδέας τῆς ὁμως ταύτας παρετηρεῖτο μεγάλη σύγχυσις καὶ ἐν τῇ ῥοῇ τοῦ λόγου τῆς βαθμηδὸν κατελαμβάνετο ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ, ἠγείρετο δὲ τότε τοῦ καθήσματος τῆς, ἐλάμβανε στάσιν ἐντελῶς θεατρικὴν, ἐξέτεινε τὰς χεῖράς τῆς, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἠκτινοβόλουν καὶ τὸ ρεῦμα τῆς εὐγλωττίας τῆς κατεβίβαζεν ἰδέας αἰτινὰς ἐδικαιολόγουν πληρέστατα τοὺς πιστεύοντας ὅτι εὐρίσκοντο οὐχὶ ἐν αἰθούσῃ συναναστροφῆς ἀλλ' ἐν θαλάμῳ φρενοκομείου.

Ὀλίγα ἔτη προτοῦ ἀποθάνῃ ἡ Δούκισσα συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ σχηματίσῃ ἀριστοκρατίαν ἐν Ἑλλάδι, διανέμουσα αὐτῇ οὐ μόνον τίτλους ἀλλὰ καὶ κτήματα. Ἀρκετὰ ἔτη τὴν ἐβασάνιζεν ἡ ἰδέα αὕτη, ὡς ἦτο ὁμως ἐπόμενον ἔμεινε εἰς τὴν περιόδον μόνον τοῦ σχεδίου. Εἰς Ἀθήνας ἀναμφιέκτως θὰ εὐρίσκετο πλείστους νὰ ἀσπασθῶσι τὴν ἰδέαν τῆς ἀφ' οὗ ἐπρόκειτο περὶ διανομῆς κτημάτων, ἀλλὰ ἡ περιουσία τῆς δὲν ἦτο τοιαύτη ὥστε νὰ ἐπαρκέσῃ πρὸς ἱκανοποίησιν ὅλων τῶν ὑποψηφίων τιτλοῦχων. Εἰς τὸν Δημήτριον Βουδούρην εἶχεν ὑποσχέθῃ νὰ τὸν καταστήσῃ κύριον ἀξιολόγου κτήματος καὶ νὰ τὸν τιτλοφορήσῃ κόμητα τοῦ ῥοδοδένδρου. Εἰς μάτην ὁ εὐφυῆς Ὑδραῖος προσεπάθει νὰ τὴν πείσῃ ὅτι αἱ ἰδέαι τῆς αὐταὶ δὲν ἦσαν δυνατόν νὰ καρποφορήσωσιν ἐν Ἑλλάδι. Ὅλη ἡ ἀβρότης καὶ ὅλη ἡ εὐκαμπία τοῦ λόγου δὲν κατῆναζον τὴν ἐξηρησιμένην φαντασίαν τῆς, ἀλλὰ κατεδίωκε τὰς σκιὰς ταύτας τῆς φαντασιοκοπίας τῆς. Πλειστάκις ἡ ἀπόκρουσις τῶν ἰδεῶν τῆς τὴν ἐτάρασεν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε τὴν καθίστα παράφορον, τότε δὲ οἱ φίλοι τῆς ὑφίσταντο τῶν ἰδιοτροπιῶν τῆς τὰς συνεπειάς. Ὅλοι αὐταὶ αἱ ἰδέαι ἀπεδείκνυον βεβαίως ὅτι εὐρίσκειτο ἐν ψυχοπαθητικῇ καταστάσει, ἀλλ' ἐξω τοῦ κύκλου τῶν ἰδεῶν τῆς τούτων ἦτο λίαν σφύρων καὶ εἰς ἄκρον εὐπροσήγορος.

*

Περὶ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου τῆς μεγίστην ἐπιρροὴν ἐξήσκησεν ἐπὶ τῆς Δουκίσσης τῆς Πλακεντίας ἡ κόμησσα Θεοτόκη, ἀξιοσημείωτος καὶ αὕτη τύπος τῆς τότε ἀθηναϊκῆς κοινωνίας. Οὐδέμία ταυτότης ἰδεῶν προσήγγιζε τὰς δύο κυρίας. Ἡ Δούκισσα ἦτο ἐνᾶντρος καὶ ἰδεολόγος, ἡ ἄλλη ἐκδοτος εἰς τὰς ἡδονὰς μέχρι παραφροσύνης. Ἡ μία λεπτοφυῆς καὶ ἥρεμος, πάσχουσα γραῖα, ἡ ἄλλη ὑψηλὴ, λευκὴ, γλυκῶπις, ἐν ὅλῃ τῇ ἀκμῇ τοῦ κάλλους τῆς, οὐτινος τὰ θελήγητρα ἀφθόνως παρεί-

χεν εἰς τοὺς θαυμαστάς τῆς. Ἐν τούτοις ἡ κόμησσα Θεοτόκη ἐπέδρα τοσοῦτον ἐπ' αὐτῆς, ὥστε διέθετε ταύτην ὡς ἤθελεν. Εἶχε φθάσει εἰς σημείον νὰ κανονίξῃ τὰ τοῦ βίου τῆς, νὰ διαρρυθμίξῃ αὐτὴ τὰς φιλίας τῆς, τὰς σχέσεις τῆς, νὰ τὴν κρατῇ μακρὰν τῆς Αὐλῆς, ὅπου αὕτη δὲν ἦτο δεκτὴ, καὶ νὰ τὴν παρασύρῃ εἰς μυρίας ἐκτροπὰς, ἅς οὔτε ἡ ἡλικία τῆς, οὔτε ἡ ὑγεία τῆς τῇ ἐπέτρεπον. Ἡ Δούκισσα ὑπήκουεν ὡς παιδίον καὶ ἐξετέλει ὅ,τι ὑπηγόρευεν αὕτη. Ὁ σύνδεσμος οὕτως πολλὰ σκάνδαλα προὐκάλεσε. Ἐκυκλοφόρει τότε ἐν Ἀθήναις ὅτι ὁ Δημητρακάρκος, ὅστις κατῴκει ἐν τῷ δουκικῷ μεγάρῳ ἦτο ἐραστὴς τῆς Δουκίσσης, τοῦτο δὲ ἐλέγετο διότι ὁ νεανίας ἐκεῖνος, κατοικῶν εἰς τὸ αὐτὸ μετὰ τῆς δουκίσσης οἴκημα, συμπεριεφέρετο ὡς κύριος τῆς οἰκίας. Τὰ σκάνδαλα ταῦτα διέδωκεν ἐν Ἀθήναις ἡ πριγκήπισσα Begliojoso, ἥτις ἐταξείδευεν ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς κομήσσης Τριβούλτση. Ἡ πριγκήπισσα αὕτη ἀφίκετο εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ 1850. Ἦγε τότε ἡλικίαν 30 ἐτῶν καὶ ἦτο ἐξαισίας καλλονῆς. Αἱ Ἀθηναῖοι σπανίως εἶδον τόσον ὡραίαν γυναῖκα. Ἀγαλματώδης, σιτόχορος, εὐφάνταστος, ἄνευ κοινωνικῶν προλήψεων, μεστὴ εὐφυίας, ἥτις διέλαμψεν εἰς ἐξαιρετὸν βιβλίον, ὅπερ ἐδημοσίευσεν περὶ Συρίας καὶ ὅπερ εἶνε ἀπόρροια τῶν μακρῶν τῆς περιηγήσεων ἐν τῇ γῶρᾳ ἐκείνῃ, κατέθελεν ὅσους τὴν ἐγνώρισαν, ὁ δὲ γέρον Λόντος, ὅστις ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἰστάμενος πρὸ τοῦ κατόπτρου τοῦ ἠπέιλει τὸν Πάικον, δειλῶς ἐκυπτε τὴν κεφαλὴν πρὸ τῆς ὡραίας Ἰταλίδος καὶ ὑφίστατο τὸ καυτήριον τῆς εἰρωνείας τῆς μειδιῶν. Ἦλθε τότε ἐν Ἀθήναις νομίζουσα ὅτι κατεδίωκετο καὶ φέρουσα τὴν μονογενῆ θυγατέρα τῆς καὶ πολυᾶριθμον θεραπείαν. Ἠξίου ὅτι ἠναγκάσθῃ νὰ καταρύγῃ εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἐγκαταλιποῦσα τὰ παλάτια καὶ τὰς ἐπαυλίας τῆς, διότι κατεδίωκετο ὑπὸ τοῦ Πάικου, τῶν αὐστριακῶν καὶ τῶν Ἰταλῶν ἡγεμόνων ὡς ἐπαναστάτις. Ἡ καταδίωξις αὕτη ἦτο φαντασιώδης, διότι καὶ τοὶ ἐδέχοντο ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ἐπισήμους ἄνδρας, οἵτινες εἶχον ἀναμιχθῆ εἰς τὴν ἐπανάστασιν, ἔμειναν ἐντελῶς ἀκαταδίωκτος, καθ' ὅσον αἱ κυβερνήσεις ἐκεῖναι οὐδένα διέτρεχον ρόθον ἐκ τῆς ἀναμιξείως τῆς. Ἡ θέρμαιμος ὁμως Ἰταλίς ἐπέδιωκε τοιαύτας περιπετείας καταδίωξεων καὶ ἀφ' οὗ δὲν τῆς τὰς παρεῖχον αἱ κυβερνήσεις τὰς ἐγγίνας μόνῃ τῆς, φεύγουσα τὴν πατρίδα τῆς καὶ περιηγουμένη τὴν Ἀνατολήν. Ἡ Δούκισσα, ἐξαδέλφη τῆς πριγκήπισσης, παρεδέχθη ὡς ὀρθὰ τὰ παρ' αὐτῆς λεγόμενα, ἐδέχθη αὐτὴν ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς καὶ τὴν ἐφιλοξένη. Μετὰ παρέλευσιν ὁμως ὀλίγων ἡμερῶν αἱ δύο αὐταὶ μεγάλαι Κυρίαὶ περιῆλθον εἰς ῥῆξιν καὶ ἐχωρίσθησαν. Τότε λέγεται ὅτι εἶχεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην θέσει τοὺς ῥοδινοῦς

τῆς δακτύλους ἡ Κόμησσα Θεοτόκη, ἣν δὲν ἤνειχετο ἡ πριγκήπισσα, γνωρίζουσα ἐκ Φλωρεντίας πολλὰ ἀπόκρυφα τοῦ σκηνδαλώδους βίου τῆς. Ἡ ἀφορμὴ τῆς διακρῆξέως τῶν σχέσεων μεταξὺ Θεοτόκης καὶ Begliojoso ἦτο ἀρκετὰ λεπτή. Ὅτε ἡ Κυρία Θεοτόκη μετέβη νὰ συγχαρῇ τὴν Begliojoso ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῆς, ἡ Πριγκήπισσα δὲν τῇ ἔτεινε τὴν χεῖρα. Τοῦτο δυσπρόστησεν ὡς ἦτο ἐπόμενον τὴν κόμησσαν, ἥτις ὑπέσκαψε τὴν μόλις ἀρξαμένην μεταξὺ τῶν δύο κυριῶν συμπάθειαν, ἡ δὲ πριγκήπισσα ἐγκαταλείψασα τὸ δουκικὸν μέγαρον, ἐγκατεστάθη εἰς τινὰ πλησίον τοῦ Πηλαιοῦ Θεάτρου οἶκον, ὅστις ἀνήκει σήμερον εἰς τὸν Σερπιέρην καὶ ἐσημάτισε κύκλον παρὰ τῶν ἐνταῦθα προσφύγων Ἰταλῶν, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἦσαν ποιηταὶ καὶ λόγιοι.

Ὁ οἶκός τῆς ἐγένετο τότε ἐν τῶν καλλίστων κέντρων τῆς ἀθηναϊκῆς πρωτεύουσας. Νέαι δὲ καὶ πρωτοφανεῖς διὰ τὰς Ἀθήνας διασκεδάσεις ἐτελοῦντο ἐν αὐταῖς. Ἡ πριγκήπισσα παρεσκεύαζε παραστάσεις θεατρικὰς εἰς ἅς ἐπρωτοστάτει αὕτη ὑποδυομένη κωμικὰ μέρη, ἅτινα ἐξετέλει ὡς κρατίστη ἠθοποιός. Τοῦτο καὶ μόνον τὸ γεγονός ἤρκει νὰ καταστήσῃ τρελλοὺς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες κατὰ σμῆνη ἐπέζητουν νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὰς αἰθούσας τῆς, ἐντὸς αὐτῶν δὲ ἐγαλλεύοντο αἱ διαδόσεις, αἱ δυσφημοῦσαι τὴν ἐξαδέλφη τῆς, καὶ μειοῦσαι τὸ γόητρον ὅπερ ἐξῆλκε αὕτη ἐν Ἀθήναις. Ἀπὸ τὰ ῥοδαλὰ χεῖλη τῆς ὡραίας πριγκήπισσης ἐξῆλθον κατὰ πρῶτον αἱ διαδόσεις τοῦ ἔρωτος τῆς Δουκίσσης μετὰ τοῦ Δημητρακάρκου, περὶ οὗ ὑπῆρχε σχηματισμένη πεποιθήσις ἐν Ἀθήναις ὅτι ἦτο ἐραστὴς τῆς Θεοτόκης. Τὸ βέβαιον ὁμως εἶνε ὅτι αἱ διαδόσεις αὐταὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχωσιν ὑπόστασιν τινὰ ὡς πρὸς τὴν Δούκισσαν τῆς Πλακεντίας, ἥτις ὑπῆρξε τύπος ἰδιοτρόπου, ἀλλ' ἐναρέτου γυναικός.

*

Ὀλίγον χρόνον μετὰ τὰ συμβάντα ταῦτα ἡ πριγκήπισσα Begliojoso ἀφῆκε τὰς Ἀθήνας καὶ ἀπῆλθεν εἰς Δαμασκόν, μὴ ἐπιστρέψασα ἔκτοτε εἰς τὴν ἑλληνικὴν πρωτεύουσάν. Ἡ Δούκισσα ὁμως καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς περιεκαλλοῦς ἐξαδέλφης τῆς ἐξηκολούθει νὰ λέγῃ περὶ αὐτῆς ὅτι ἦτο παράφορον. Ἀλλὰ καὶ ἡ φιλία μετὰ τῆς Θεοτόκης δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Οἱ ἀναφανδὸν πλέον ἐξυφαινόμενοι ἔρωτες αὐτῆς μετὰ τοῦ στρατηγικοῦ Χατζηπέτρου, ἐκορύφωσαν τὸ σκάνδαλον καὶ ὅλοι αἱ οἰκίαὶ ἐκλείσθησαν εἰς αὐτὴν. Ἡ Δούκισσα ἠναγκάσθη νὰ μετριάσῃ τὴν θέρμην τῆς φιλίας τῆς, ἡ δὲ κόμησσα Θεοτόκη ἀπῆλθε καὶ αὕτη εἰς Συρίαν ἐνθα ἐνυμφεῖθη ἄγγιον τινὰ ἀρχηγὸν τῶν Βεδουίνων. Κατὰ τὸ 1854 ἡ Δούκισσα, γραῖα πλέον ἐξησθηνμένη,

δὲν ἐφαίνετο ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς πόλεως μὲ τοὺς σκύλους τῆς ἐντὸς τῆς ἀμάξης. Παθοῦσα ἐξ ὑδροποικίας ἐκλείσθη ἐντὸς τοῦ μεγάρου τῆς ἀποφεύγουσα νὰ βλέπῃ πλέον ἐκείνους, οἵτινες ἐπλήρουν τὰς αἰθούσας τῆς. Μόνον ἡ κυρία Σκουζέ εἰσῆρχετο εἰς τὸν κοιτῶνά τῆς, καὶ τῇ ἀπήγγελλε στίχους τοῦ Λαμναρτίνου, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δ' ἐκείνης ἐνθυμείται μέχρι σήμερον ἡ ἀθηναία δεσποῖνα τοὺς στίχους τοῦ Γάλλου ποιητοῦ. Ὁ ποιητὴς οὗτος ἦτο ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀρέσκων εἰς τὴν Δουκίσσαν, ἡ δὲ ἀρμονία τῶν στίχων του ἦσαν ἡ παρηγορία τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς προσβῦτιδος, ἣτις νεανὺς ἐθέλει καὶ ἐμάχυσεν ἐν τῇ γαλλικῇ αὐλῇ τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας καὶ ἀπέθανε μακρὰν τῆς πατρίδος τῆς, κατὰ κλειστός ἐντὸς μελαγχολικοῦ κοιτῶνος, ἀκούουσα καθ' ἣν ὥραν ἐψυχορράγει τὴν μελωδίαν τῆς «λίμνης» τοῦ Λαμναρτίνου.

Ὁ σύζυγός τῆς Δουξί τῆς Πλακεντίας ἐξῆ ἀκόμη τότε καὶ ἀντήλλασε τακτικῶς ἐπιστολὰς πρὸς τὴν σύζυγόν του. Διετέλει μεγαλόσταυρος τῆς λεγεῶνος τῆς Τιμῆς καὶ μέγας τελετάρχης τοῦ παρασήμου τούτου, κατοικῶν ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς λεγεῶνος τῆς Τιμῆς ἐν Παρισίοις. Ὁ Δουξὶ ἀπὸ δεκάδων ἐτῶν δὲν εἶχεν ἰδῆ τὴν σύζυγόν του, ἡ δὲ ἀλληλογραφία του περιωρίζετο μόνον εἰς ζητήματα ἀφορῶντα τὰ συμφέροντα τῶν δύο ἀπομεμακρυσμένων συζύγων, ὅτε ὁμῶς ἐπληροφορήθη τὸν θάνατόν τῆς τὴν ἐπέβησε καί, ὡς ἔλεγεν ὁ ἀνεψιὸς του Δουξὶ δὲ Βουλμῆ, τὴν ἐκλαυσεν εἰλικρινῶς.

Τῆς Δουκίσσης τὴν ψυχὴν κατεῖχεν ὁ φόβος μήπως ταρῆ ζῶσα. Τὸν φόβον τούτον τῆς τὸν εἶχεν ἐμπνεύσει ἡ θεία ἀνασκαπτομένου νεκροναφείου ἐν Παρισίοις· εἶδε σκελετοὺς δεικνύοντες ὅτι ἐνεταφιάσθησαν ζῶντες. Ἐκτοτε ἔτρεμεν εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην καὶ εἶχε δι' ἐπιστολῆς τῆς ὑποδειξί: πλείστους τρόπους, ὅπως πιστοποιηθῆ ὁ θάνατος αὐτῆς. Κληρονόμος αὐτῆς ἦτο ὁ Δουξὶ δὲ Βουλμῆ, ὁ κατόπιν στρατάρχης Κλαρμών, ὅστις ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τῆς θείας του ἐπώλησε τὰ κτήματά τῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν Γεώργιον Σκουζέν. Ἡ Δουκίσσα ἐτάφη εἰς τὸ ἐν τῷ Πεντελικῷ κτήματι τῆς, παρὰ τὸν τάφον τῆς θυγατρὸς τῆς. Ἡμέραν τινὰ ὅτε ἐπισκέφθη τὸν τάφον τούτον, ἐπιστάτης τις, ὅστις ἐκεῖ διήκυσσε πολλὰ ἔτη τοῦ βίου του, μοῖ ἔλεγεν ὅτι παρὰ τὸν τάφον τῆς ἐτάφησαν καὶ οἱ σκύλοι, οἵτινες τὴν παρηκολούθουν εἰς τὰς ἐκδρομὰς τῆς. Καὶ νεκρὰ δὲν ἠθέλησε νὰ ἀποχωρισθῆ τῶν δύο πιστῶν τῆς συντρόφων ἢ περιέργως γυνή.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΚΟΡΑΙ ΤΗΣ ἙΛΛΑΔΟΣ¹

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ Κ^α HANNAH LYNCH

Ὁ βαρῶνος ἐπέστρεψε πλησίον τῆς Κυρίας Μώθραι, ἡ δὲ βαρῶνις βλέπουσα τὸν Ἕλληνα ποιητὴν διερχόμενον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐμπροσθέν τῆς, τοῦ ἤγγισε τὴν χεῖρα μὲ τὸ ριπίδιόν τῆς καὶ ἐμειδίασεν εὐμενῶς.

— Κύριε Μιχαηλόπουλε, εἰπελαμβάνουσα τὸν βραχίονα του, σὲς γνωρίζετε ὅλον τὸν κόσμον εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ὁ ποιητὴς ἠρήθη μετριεφρόνως τὸ προσὸν τούτο.

— Ὅπως καὶ ἂν εἶναι, ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ εἴπητε τὸ ὄνομα τῆς χαριστάτης ἐκείνης νέας μὲ τὴν ὁποίαν χορεύει ὁ ἀνεψιὸς μου. Τὴν βλέπετε;

Ὁ ποιητὴς ἐστράφη νὰ ἰδῆ καὶ παρατήρησε τὸ ζεῦγος. Ἦτο ἀδύνατον καὶ ὁ ἀμβλυωπέστερος παρατηρητὴς νὰ παρεξηγήσῃ τὴν γλώσσαν τῶν ὀφθαλμῶν ἐκείνων τῶν ἀμοιβαίως προσηλωμένων, ἢ τὴν προθυμίαν μὲ τὴν ὁποίαν αἱ χεῖρες ἀνευρίσκοντο καὶ συνεσφίγγοντο κατὰ τοὺς ἐλιγμούς τοῦ τετραχόρου.

— Πρὸς αἰώνιον αἰσχρὸς μου, ἀναγκάζομαι, Κυρία μου, νὰ ὁμολογήσω τὴν ἀγνοίαν μου· ἡ νέα εἶναι τῷ ὄντι χαριστάτη. Ὑποθέτω ὅτι θὰ εἶναι καμμία νέα ἐπαρχιώτις, — ἀλλὰ νόστιμη, πολὺ νόστιμη! Παρατηρήσατε παρακαλῶ τὴν ἀρτερίαν τοῦ... πῶς νὰ τὸ ὀνομάσω; τοῦ *entrainement* τῆς, — τῆς πρώτης ἐπιδράσεως κινδυνώδους ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ἐπὶ ἡσυχῶν παρθενικῶν παλμῶν.

— Περιορισθῆτε ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὸν πεζὸν λόγον, ἀγαπητὴ Κύριε, καὶ ἂν θέλετε νὰ μὲ ὑποχρεώσητε, μάθετε τὸ ὄνομά τῆς, τὸ γένος τῆς καὶ τὰ λοιπὰ.

Ὁ, τι προστάξετε, Κυρία μου! Ἄν δὲν εἶναι ἐπαρχιώτις, θὰ εἶναι καμμία ἀγνωστος Ἀθηναία. Κύριος οἶδε ἀπὸ ποῦ ἐξερῶτρωσε ἡ νέα αὐτὴ κατὰκτησις τοῦ κ. Ἐρενστάιν.

— Πῶς νέα κατὰκτησις, ἠρώτησε μὲ ἐκπληξιν ἡ βαρῶνις.

— Ἄ! πῶς φαίνεται, Κυρία μου, ὅτι δὲν καταβαίνετε ποτὲ ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα τῶν διπλωματικῶν περιπλοκῶν, ἢ καὶ ἀπὸ πλέον αἰθέρια ὕψη. Δὲν φθάνει μέχρι τῆς ἀβρᾶς σας ἀκοῆς ἢ ἡγῶ ὅσων ἀηδιῶν λέγονται εἰς ταπεινότερα στρώματα.

— Σᾶς παρεκάλεσα καὶ πρὸ ὀλίγου, Κύριε Μιχαηλόπουλε, νὰ μοῦ λαλήτε εἰς πεζὸν λόγον· τί θέλετε νὰ εἴπητε; Τί λέγεται;

Ὁ ποιητὴς ὕψωσε ψυχρῶς πρὸς αὐτὴν τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶπε ἄνευ περιφράσεων:

— Λέγεται ὅτι ὁ χαριτωμένος ἀνεψιὸς σας εἶναι ὁ ἐραστής τοῦ ὠραίου ἐκείνου ὑποδείγματος γυναικείας ἐντελείας, τῆς Νατσελγούδερ.

Ἡ Κυρία Χοενφέλς ἠθέλησε νὰ προσποιηθῆ ὅτι γελᾷ.

— Ἀησημονεῖτε ὅτι ὁ Ροδόλφος εἶναι εὐγενής.

— Ἀκόμη δὲν ἀνεκάλυψα ὅτι ἡ εὐγένεια ἀποκαθιστᾷ τοὺς ἀνθρώπους δυσκολωτέρους, προκειμένου περὶ γυναικός. Εἰς τοῦτο τὸ κεφάλαιον ἐπικρατεῖ ἰσότης διαθέσεων καὶ οἱ εὐγενεῖς δὲν κάμνουν ὀλιγωτέρας ἀνοησίας ἀπὸ τοὺς μὴ εὐγενεῖς.

Ὁ Ἄγγλος ὑπουργὸς ἐπλησίαζε πρὸς τὴν βαρῶνίδα. Ὁ ποιητὴς ἀπεσῦρθη χαριετήσας· ἡ ἐκφρασις τοῦ προσώπου του ἐμαρτύρει ὅτι δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ λησημονήσῃ τὸ περιφρονητικὸν ὕφος τῆς βαρῶνιδος.

Ἐν τούτοις ὁ τετραχόρος ἐτελείωσε, εἰς δὲ τὸ διάλειμμα, προτοῦ ἀρχίσῃ ἄλλος χορὸς, ἡ Κυρία Ἰαροβίσκη ἐνθυμηθεῖσα τὴν πληροφορίαν τοῦ Ροδόλφου, ὅτι ἡ Ἀνδρομάχη ἦτο καλὴ μαθήτρια τῆς Κυρίας Νατσελγούδερ, τὴν παρεκάλεσεν εὐγενῶς νὰ δώσῃ εἰς τοὺς παρισταμένους φίλους τὴν εὐχαριστήσιν νὰ τὴν ἀκούσουν.

— Ἡ Κυρία Φωτεινὴ δὲν μᾶς ἦλθε ἀκόμη, ἐπρόσθεσε προτροπικῶς, ὥστε ἄς ὠρληθῶμεν τῆς ἀπουσίας τῆς.

Ὁ Ροδόλφος ἐνίσχυσε μὲ τὰς παρακλήσεις του τὰς προτροπὰς τῆς Κυρίας Ἰαροβίσκη, ἡ δὲ Ἀνδρομάχη θέλουσα καὶ μὴ, ὠδηγήθη πρὸς τὸ μέγα κλειδοκῦμβαλον ὑπὸ τοῦ νέου Γερμανοῦ. Κατ' ἀρχὰς ἦτο τῶσον νευρική, ὥστε μόλις ἤξήρχοντο ἀσθενεῖς καὶ ἀνακριθεῖς οἱ ἦχοι ὑπὸ τὰ τρέμοντα δάκτυλά τῆς, ἀλλὰ βαθμηδόν, βλέπουσα ὅτι οὐδεὶς σχεδὸν ἐπρόσεχεν εἰς αὐτὴν ἐκτὸς τοῦ Ροδόλφου, τοῦ ὁποῖο ἡσθάνετο πλησίον τῆς τὰ ἐνθαρρυντικὰ βλέμματα, ἔλαθε θάρρος καὶ ἐπαίξεν ὅπως οὐδ' ἐπιτυχῶς, μὲ ζωηρότητα καὶ μὲ τὴν πρέπουσαν ἐκφρασίαν, ἕνα ἐκ τῶν χορῶν τοῦ Rubinstein. Ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέλος, ὅτε αἶφνης ἠκούσθη ὀπισθὲν τῆς ψιθυρισμός: ἡ δεσποινὴς Νατσελγούδερ!

Ὁ Ἄγγλος ὑπουργὸς ἐστερέωσεν ἀμέσως διὰ τῶν δακτύλων τὰ ὀμματοῦλά τῆς καὶ ἐχαμήλωσε τὴν συνήθως πρὸς τὰ οὐράνια ἐστραμμένην μύτην του, μυρισθεὶς ὅτι ἐπέρχεται περισπασμός· ἡ Κυρία Χοενφέλς ἐμειδία μειδιάμα ἀνακουφίσεως, ἀνχλογιζομένη ὅτι δὲν εἶχε σήμερον αὐτὴ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δεξιωθῆ τὴν ἐπίτροβον καὶ ἀνοικονόμητον γυναῖκα. Τὴν Φωτεινὴν εἰσῆγαγεν εἰς τὰς αἰθούσας του ὁ Κύριος Ἰαροβίσκης ἀνταρρευμένος, λαμποκοπῶν ἀπὸ σταυρούς καὶ παράσημα, ἡ δὲ σύζυγός του προέβη εἰς προὔπαντησίν τῆς μὲ ἦθος καθικετευτικόν, ὡς θέλουσα νὰ τὴν ἐξιλεώσῃ καὶ ν' ἀποστρέψῃ διὰ παρακλήσεων τοὺς κεραυνούς τοῦ θεληκοῦ τούτου Διός· ἡ Φωτεινὴ δὲν ἔλαβε τὴν προτεινομένην χεῖρα τῆς οἰ-

κοδοποιήσης, ἀλλ' ἐνευσε τὴν κεφαλὴν, μᾶλλον περιφρονητικῶς, εἶδειε διὰ τοῦ νεύματος πρὸς τινὰς τῶν παρεστώτων ὅτι καταδέχεται νὰ τὰς ἀναγνωρίσῃ, καὶ προχωρήσασα ἐστάθη ἐνώπιον τῆς μεγάλης μαρμαρίνης ἐστίας.

— Ποῖος παίζει; ἠρώτησε τὸν Ἰαροβίσκην.

— Ἀληθῶς, δεσποινίς, δὲν... δὲν... Ἀλλὰ, ἑσταθῆτε, θὰ ἐρωτήσω τὴν σύζυγόν μου.

Καὶ ἐκ τῆς πολλῆς προθυμίας νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειαν τῆς ἀνημέρου καλλιτέχνιδος, ἐσπρωξέ καὶ ἐσκόνταψεν ἐπὶ καθεκλῶν καὶ ἐπὶ προσκεκλημένων ἕως οὗ ἐπὶ τέλους ἀνεκάλυψε τὴν σύζυγόν του.

— Καλλιόπη, θέλει νὰ μάθῃ ποῖος παίζει.

— Μία μαθήτριά τῆς, ἡ Ἀνδρομάχη Καραπούλου, ἀπεκρίθη ἡ Καλλιόπη.

Ὁ Κύριος Ἰαροβίσκης ἐσκόνταψε πάλιν καὶ ἐσπρωξέ καὶ ἐπέστρεψεν ἀσθμαίνων πλησίον τῆς Φωτεινῆς.

— Σᾶς φέρω τὴν εὐχαρίστον εἶδησιν, Κυρία μου, ὅτι ἡ παίζουσα εἶναι μαθήτριά σας.

— Μαθήτριά μου; ἠρώτησεν ἀγρίως ἡ Φωτεινὴ.

— Mais oui, ja, ja, ναί, μάλιστα, ἀνέκραξεν ὁ Ἰαροβίσκης, προσφεύγων ἐκ τοῦ φόβου του εἰς πολὺγλωπτον κατάφρασιν. — Ἡ δεσποινὴς Ἀνδρομάχη Καραπούλου.

Καὶ ἐπροσπάθησε νὰ μειδιάσῃ.

— ὦ! ἀλήθεια, εἶπεν ἡ Φωτεινὴ μὲ τὴν τρομερὰν ἐκείνην γαλήνην ἢ ὁποῖα προανήγγελλε συνήθως τὴν ἀνεμοζάλην.

Καὶ ἀκολουθουμένη ἀπὸ τὸν ἔντρομον οἰκοδεσπότην, ἐπροχώρησε πρὸς τὸ κλειδοκῦμβαλον μὲ πρόσωπον Σριγγός. Ὅτε ἐπλησίασε, ὁ Ροδόλφος ἐστράφη, τὴν εἶδε, τὴν ἐχαίρετῆσε ὑποκλινομένης, καὶ ἐμειδίασε συνδιαλλακτικῶς. Ἀλλ' ἐκείνη οὔτε ἀντεχαίρετῆσε οὔτε ἀντεμειδίασε. Ἐπλησίασε τὴν Ἀνδρομάχην, ἐστάθη ὀπισθὲν τῆς καὶ... ἡ χεῖρ τῆς ἐπέσε ραγδαία εἰς τὴν παρεῖαν τῆς νέας.

— Ποῖος σοῦ ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ δολοφονῆς τὸν Rubinstein ἐμπρὸς εἰς αὐτοὺς ἐδῶ, τοὺς ἀνοητοτέρους καὶ ἀπὸ σέ!

Μὲ τὴν παλάμην ἐπὶ τῆς ραπισθεισῆς ἀναμμένης παρεῖας, ἡ Ἀνδρομάχη ἐστρεψε πρὸς τὴν Φωτεινὴν τὸ πρόσωπον, πλήρης καὶ ἀγανακτήσεως καὶ τρόμου συγγρόνως. Δὲν εἶχε φωνὴν νὰ προφέρῃ τὰς λέξεις αἱ ὁποῖαι ἀνήρχοντο βιαίως εἰς τὰ χεῖλη τῆς. Δάκρυα ἐντροπῆς καὶ προσβληθείσης φιλοτιμίας ἐπλημμύρησαν τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς τῆς.

— C'est trop fort, Mademoiselle, ἀνέκραξεν ὁ Ροδόλφος, μὴ δυνάμενος νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἀγανάκτησιν του.

— Vraiment, εἶπε ψυχρῶς ἡ Φωτεινὴ. Occupez-vous de vos affaires, Monsieur, et

laissez les miennes. Καί σύ, ἐξηκολούθησεν ἀποτεινομένη Ἑλληνιστί πρὸς τὴν Ἀνδρομάχην, μὲ τόνον φωνῆς ἄγριον καὶ βάνουσον, ὡς ἀφῆσθαι καὶ Rubinstein καὶ Ἐρενστάιν καὶ κάθε ἄλλο στάιν καὶ νὰ περιορισθῆς εἰς τὰ γυμνάσματα σου ἀπ' ἐδῶ καὶ ἔμπροσθεν!

Κατὰ βῆθος ἴσως δὲν ἦτο ὅλως ἀδικαιολόγητος ἡ διαμαρτυρησὶς τῆς, ὡς καλλιτέχνιδος αὐστηρᾶς καὶ εὐσυνειδήτου, ἀλλ' ἦτο ἀδικαιολόγητος ὁ σκληρὸς καὶ ἀνάγωγος τρόπος τῆς ἡδύνατο εὐπρεπέστερον νὰ διεκδικήσῃ τὰ δικαιώματα τῆς μουσικῆς. Ἴσως εἶναι ἀναγκαῖα καὶ σωτήριος ἐνίοτε ἡ αὐστηρότης πρὸς ἀτελεῖς καὶ τολμηροὺς ἐρασιτέχναις, ἀλλ' ἄς συγερνᾶται μὲ εὐγένειαν καὶ φιλανθρωπίαν. Ὅπως δὲ ποτε, τοιαῦται σκέψεις δὲν ἐπεκράτησαν τότε εἰς τὴν αἰθούσαν τῆς Κυρίας Ἰαροβίσκη, ἡ δὲ συμπάθεια ὑπὲρ τῆς πτωχῆς Ἀνδρομάχης ἦτο γενικὴ καὶ ἀμέριστος.

Ὁ Ροδόλφος, μὲ ὕφος ἰππότου, ἐτοιμοῦ εἰς ἄμυναν καὶ εἰς ἐπίθεσιν χάριν τῆς ἀδικηθείσης νέας, τὴν συνάδευσε πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς. Ὁρῶντις καθ' ἑαυτὸν ὅτι ποτὲ πλέον, ποτὲ, δὲν θ' ἀποτεινῆ λέξιν φιλικὴν πρὸς τὴν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἐχαρκτήριζε νοερῶς ὡς τέρας καὶ ὡς δαίμονα.

— Ne pleurez pas, Mademoiselle, ἐλεγε πρὸς τὴν Ἀνδρομάχην, ζητῶν νὰ τὴν καθησυχάσῃ. C'est elle qui doit avoir honte. Quant à vous, vous devez la mépriser. Dieu sait si vous en avez le droit!

— Laissez moi, Monsieur. Je ne puis rien dire, ἀπεκρίνετο μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἡ Ἀνδρομάχη. Ἄμα δὲ εἶδε τὸν Μιλτιάδην, ὁ ὁποῖος ἤρχετο εἰς προὔπαντησίν τῆς ἀγριευμένος, φοβερός, ὅσον καὶ ὅτε ἔστειλεν εἰς τὸν παράδεισόν των τοὺς πεντακισχιλίους ἐκείνους Τούρκους, ἄμα τὸν εἶδε ἔδραμε καὶ ἔθλιψε σπασμωδικῶς μὲ τὰ δάκτυλά τῆς τὸν βραχίονά του. Ὁ ἡρωϊκὸς μαχητὴς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸ αἶσχος ἀποχωρήσεως ἀπολέμου. Σύρων τὴν ἀδελφὴν του διὰ τοῦ βραχίονος ἐβάδισε πρὸς τὴν ἐνοχον, ἡ ὁποία καθήμενη ἤκουε τὰς ἐμπαικτικὰς παραστάσεις τοῦ Ἀγγυροπούλου, ὀρθίου ὀπισθεν τῆς καὶ στηριζομένου εἰς τὴν καθέκλαν τῆς ἡ Φωτεινὴ εἶδεν ἀπαθῶς τὸ θυμωμένον πρόσωπον τοῦ ὑπολογαγοῦ καὶ τὴν συμμμένην ἐντροπαλὴν κεφαλὴν τῆς Ἀνδρομάχης, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφερε λέξιν.

— Κυρία Νατσέλγουμπερ, εἶπεν ὁ Μιλτιάδης προσπαθῶν νὰ μὴ ἀνάψῃ, ἔγω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου δὲν θὰ πάρῃ ἄλλο μάθημα μουσικῆς ἀπὸ σᾶς!

— Καὶ νομίζετε ὅτι μὲ μέλει διόλου, ὑπέλαβεν ἡ Φωτεινὴ. Τόσον τὸ χειρότερον δι' αὐτὴν!

— Ἐὰν εἶχα ἄνδρα ἀντικύ μου, θὰ ἤξευρα πῶς νὰ τὸν μεταχειρισθῶ, ἀλλ' ἀφοῦ εἴσθε κυρία, ἀρκουμαὶ νὰ σᾶς περιφρονήσω.

— Ἄν εὐχαριστήσθε μὲ τοῦτο, χαίρω ὅτι σᾶς ἔδωκα τὴν ἀφορμὴν.

Ἡ διαμάχη δὲν ἀπέληξεν εἰς πλήρη θρίαμβον τοῦ Μιλτιάδου, ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε ἔστρεψε τὰ νῶτα ὁ ἦρωας καὶ ἀπεχώρησε μετὰ τῆς ἀδελφῆς του, δεχόμενος ἀξιοπρεπῶς τὰς ἀπολογίας τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Κυρίας Ἰαροβίσκη, ἀλλ' ἀφῆσας ὁμοῦ τὸν ἐχθρὸν κύριον τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

— Περιέργως σκηνή, εἶπεν ὁ ἐντιμότερος Κύριος Σαμουὴλ Οὐάρεν πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ Ἀγγλοῦ πρέσβους. Εὐχάριστον νὰ δίδονται τοιοῦτου εἶδους εὐκαιρίαι διὰ νὰ σπουδάξῃ τις τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν ξένων ἔθνων.

— Δὲν πρέπει νὰ δέχονται αὐτὴν τὴν γυναῖκα εἰς τὸν κόσμον, παρετήρησεν ὁ Ἀγγλος πρέσβυς. Εἶναι καθ' ἑαυτὸ ἐπικίνδυνος. Δὲν μοῦ ἔτυχε ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου παρόμοιον πρᾶγμα! Νὰ ραπίσῃ εἰς συναναστροφὴν μίαν νέαν εἰς τὰ καλὰ καθούμενα!

— Ἴσως εἴμεθα καθ' ὑπερβολὴν ἀποκλειστικοὶ ἡμεῖς εἰς τὸν τόπον μας, ὑπέλαβεν ὁ Ἀγγλος ὑπουργός. Αἱ συναναστροφαιὶ μας εἶναι μὲ τὸ παρὰπάνω τυπικαὶ καὶ ἥσυχαι.

Παρήλθεν ἰκανὴ ὥρα προτοῦ ἐπαναληφθῆ ἡ διακοπείσα ζωηρότης εἰς τὰς αἰθούσας τῆς Κυρίας Ἰαροβίσκη. Ἄλλ' εἴτε χορεύοντες, εἴτε συνομιλοῦντες, εἴτε περιπατοῦντες, οἱ προσκεκλημένοι ἐξηκολούθουν παρατηροῦντες περιέργως τὴν καλλιτέχνιδά ἡ ὁποία διετάραζε τόσον ἀρεπῶς τὴν συναναστροφὴν. Ἐν τούτοις ἡ Φωτεινὴ ἐπῆρε ἡσύχως τὸ παγωτὸν τὸ ὁποῖον ἔφερον ὁ Ἀγγυροπούλος, ἀδιαφοροῦσα ἐν ὅλοι τὴν παρετήρουν, ἐζήτησε κονιάκ, καὶ ἔπειτα, ἀφοῦ ἔστρεψεν ὑπεροπτικῶς τὸ βλέμμα πρὸς τὸν σύνοφρον Ροδόλφον, ἐδήλωσεν ὅτι θὰ παίξῃ ὀλίγον μόνον, καὶ θ' ἀποσυρθῆ ἄμεσως κατόπιν. Ὁ Ροδόλφος δὲν ἐπρόσεξεν οὔτε εἰς τὸ βλέμμα, οὔτε εἰς τοὺς λόγους τῆς. Ὁ νοῦς του ἦτο εἰς τὴν Ἀνδρομάχην. Ἐσκέπτετο ὅτι ἦτο γλυκύτερα καὶ ὠραιότερα ὅλων τῶν γυναικῶν ἐκεῖ ἀπόψε, τὴν ἐφαντάζετο κλαίουσαν ἀκόμη, καὶ ἐσχεδίαζε πῶς νὰ συναντήσῃ τὴν ἐπαύριον τὸν ἀδελφὸν τῆς καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἄδειαν νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ. Ὡς πρὸς τὴν Φωτεινὴν, τὴν ἀπεστρέφετο!

Ἄλλ' ὦ! εἰς ὁποίαν δοκιμασίαν ὑπεβλήθη ἡ ἀποστροφή του! Ἡ μάγισσα ἐπαίξε, καὶ ἐπαίξε δι' αὐτὸν, τὰς γοητευτικὰς ἐκείνας Οὐγγρικὰς μελωδίας. Ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμούς, διὰ νὰ μὴ τοὺς στρέψῃ πρὸς αὐτὴν μὲ ἔκφρασιν ἡλλοιωμένην. Ὁχύρωσεν ἐναντίον τῆς τὴν καρδίαν του διὰ νὰ μὴ τοῦ τὴν μαλάξῃ ἡ μουσικὴ τῆς. Ἄλλ' ὁμως δὲν ἔφραξε τὴν ἀκοὴν του. Καὶ ὅτε τὰ βλέμματά των συνητήθησαν, δὲν ὑπῆρχε πλέον ὀργὴ εἰς τὰ ἰδικά του, εἰς δὲ τὰ ἰδικά τῆς ἔλαμπεν ὁ θρίαμβος.

[Ἐπιτετα συνέχεια]

Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν ὑπὸ Δ. Β.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Εἰς τὸ ἀγγλικὸν περιοδικὸν Catholic World ὁ ἀιδέσιμος κ. Brady δημοσιεύει ἄρθρον διὰ τοῦ ὁποῖου κατακρίνει τὴν ἐπικρατούσαν διάστασιν μεταξὺ ἐκκλησίας καὶ ἐπιστήμης, ὑποστηρίζει δ' εὐλόγητος ὅτι ὁ ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς καὶ ὁ ἱεροκῆρυξ τῆς σήμερον, οἵτινες θὰ ἠρνοῦντο τὰς μεγάλας ἀληθείας τῆς θετικῆς ἐπιστήμης, θὰ ἐκινδύνουν νὰ ἴδωσι τοὺς λόγους των γανωμένους εἰς μάτην. Συμπεραίνει δὲ ὅτι ἵνα περισωθῶσι τὰ εἰρήπια τῆς Ἁγίας Γραφῆς, πρέπει νὰ ζητήσωσι στήριγμα εἰς τὴν ἐπιστήμην.

Ὁ γνωστὸς κριτικὸς Weiss δημοσιεύει εἰς τὴν Kritische Revue aus Oesterreich τῆς 15 Αὐγ. ἄρθρον περὶ τοῦ μεγάλου Οὐγγρου συγγραφέως Γιόκαϊ ἐπὶ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νεωτάτου μυθιστορηματός αὐτοῦ «Ἡ γυνὴ μὲ τοὺς βαθεῖς ὀφθαλμούς», ἱστορικῆς ὑποθέσεως, τὸ ὁποῖον ἡ Οὐγγρικὴ Ἀκαδημία ἔκρινεν ἄξιον βραβείου 1000 φλωρινίων. Ἡ πράξις αὐτῆ ἐθεωρήθη ὡς ἀπρεπὴς ἀστεϊότης, καθόσον ἡ Ἀκαδημία τῆς Πέστης, ἥτις κατὰ τὸ 1844 ἐβράβευσε τὸν «Ἐβραϊοπαῖδα» τοῦ Γιόκαϊ, οὐδεμίαν μὲν προσοχὴν ἔδωκεν ἔκτοτε εἰς τὸ μέγα ἔργον τοῦ περιδοῦτος συγγραφέως, ἤλθε δὲ μετὰ 48 ἐτῶν ἐνδοξόν στάδιον ν' ἀπονείμῃ εἰς αὐτὸν πάλιν ἐνθαρρυντικὸν ἄθλον! Ὁ αὐστριακὸς κριτικὸς ἐκφράζων τὸν θαυμασμόν του πρὸς τὸν μέγιστον τῶν Οὐγγρων συγγραφέων, δι' ἐν μόνον κατακρίνει αὐτὸν, ὅτι ἐργάζεται μετὰ πολλῆς σπουδῆς καὶ δὲν ἐπιμελεῖται τὸ ὕφος του. Καὶ ὄντως τὰ ἔργα τοῦ Γιόκαϊ ἀποτελοῦσι 300 ὅλους τόμους!

Ἡ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Ouida διάσημος ἀγγλὴς συγγραφεὺς δημοσιεύει εἰς τὴν Fortnightly Review σφοδρότατον ἄρθρον κατὰ τῆς στρατιωτικῆς θητείας. Ἀπευθύνεται δὲ ἰδίως ἐναντίον τῶν ἐν στρατῷ ἰδεῶν, ἃς ὑπεστήριξε πρό τινος ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ Οὐέλσλεϋ. Ἡ ἐπιφανὴς συγγραφεὺς θεωρεῖ τὴν στρατιωτικὴν ζωὴν ὅχι σχολεῖον μορφώσεως ἀλλὰ τούναντιον ἐσγᾶτης διαφθορᾶς. Καὶ αὐτὴ ἡ πειθαρχία ἐν τῷ στρατῷ ἔχει τὸ κακόν, ὅτι καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ὑπόδουλον, ἐτοιμὸν νὰ κύψῃ τὴν κεφαλὴν εἰς πᾶσαν προσταγὴν καὶ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ στρατοῦ ἀπόλυσιν. Ἐν συμπερασματι θεωρεῖ ὡς τὸ μεγαλύτερον πρόσκομμα διὰ τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ ἐν Εὐρώπῃ τὴν ἐπασχολήσιν τῶσων ἀνδρῶν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἀξιανὰ γινώσκοντα δημοσιεύματα γαλλικῶν περιοδικῶν: «Ἡ ἀλήθεια καὶ αἱ γυναῖκες», ὑπὸ Κ. Λομπρόζου (Revue des Revues, Αὐγ.)—Αἱ θερησκευτικαὶ μελέται τοῦ κ. Boissier, ὑπὸ Th. Froment (Le Correspondant 25 ἰουλ.)—Αἱ διάσημοι πινακοθηκαὶ ὑπὸ R. Peyre (ὁμ. 10 αὐγ.)—Μία σεβικὴ κωμωδία (Revue d'art dramatique).—Τὸ βῆπτισμα τοῦ Ἰησοῦ, ὑπὸ Ch. Maurras (Revue Bleue 30 ἰουλ.)—Τὰ πολιτικὰ σοφίσματα τῆς σήμερον, ὑπὸ Ch. Benoist (ὁμ. 13 αὐγ.)—Ἡ πρὸς ἠθικὴν δράσιν ἔνωσις, ὑπὸ P. Desjardins (ὁμ.)—Εἰς στρατιωτικῶν τοῦ Ναπολέοντος Α', ὑπὸ J. Gros (ὁμ.)—Ὁ Ἅγιος Παῦλος καὶ τὰ δικαιώματα τῆς γυναικός, ὑπὸ P. Minault (Revue du Christianisme pratique)—Ἡ κριτικὴ τοῦ Bayle, ὑπὸ F. Brunetiere (Revue des deux mondes)—Ἡ Γερμανικὴ ἐνότης ὑπὸ P. Bondois (Re-

vue encyclopédique 1 αὐγ.)—Γλαδστον (μετὰ σειρᾶς γελοιογραφιῶν) (ὁμ. 15 αὐγ.)—Ἡ Περσικὴ κοινωμία, ὑπὸ Ahmed-Bey (Nouvelle Revue 1 αὐγ.)—Ὁ μέγας δοῦξ Κωνσταντίνος ὡς ποιητῆς, ὑπὸ Kaminski (ὁμ. 15 αὐγ.)—Κριτικὴ μελέτη περὶ τοῦ συγχρόνου μυστικισμοῦ, ὑπὸ Rosenbach (Revue philosophique)—Ἡ ἠθικὴ καὶ ὁ περὶ ὑπάρξεως ἁγῶν, ὑπὸ S. Exner (Revue Scientifique 30 ἰουλ.)—Αἱ πηγαὶ τοῦ γερμανικοῦ σοσιαλισμοῦ (Revue Socialiste).

Ἀγγλικῶν περιοδικῶν:

Βάκων καὶ Σαίξπηρ, ὑπὸ F. Reed (Albemarle)—Ἡ φαντασία εἰς τὰ ὄνειρα, ὑπὸ F. Guenwood (Gontemporary Review)—Ἡ ἰμφομέντζα, ὑπὸ J. Althaus (ὁμ.)—Ἡ προσεχὴς ἐπανάστασις τῆς τακτικῆς καὶ στρατηγικῆς, ὑπὸ H. Elsdale (ὁμ.)—Τὸ θέατρον ἐν μακροσμῷ, ὑπὸ W. Archer (Fortnightly Review)—Σέλλεϋ ὑπὸ F. Adam (ὁμ.)—Τὸ φιλολογικὸν στάδιον, ὑπὸ W. Besant (Forum)—Οἱ Φιλολογικοὶ Παρίσιοι, ὑπὸ Th. Child (Harper's Magazine)—Ὁ ἰταλικὸς στρατὸς ὑπὸ G. Goirand (ὁμ.)—Ἡ ἐκπαίδευσις ἐν Γερμανίᾳ, ὑπὸ Fr. Reutter (Westminster Review).

Γερμανικῶν περιοδικῶν:

Τὸ Κάϊρον καὶ τὰ περιχώρα του, ὑπὸ Ph. Lehzen (Aus Allen Welttheilen)—Αἱ τρεῖς ἐποχαὶ τῆς Αἰσθητικῆς, ὑπὸ Dilthey (Deutsche Rundschau).

Ἰταλικῶν περιοδικῶν:

Ἡ ἑκατονταετηρίς τοῦ Σέλλεϋ, ὑπὸ E. Nencioni (Nuova Antologia 1 αὐγ.)

Στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν περιοδικῶν:

Γυμνάσια τῆς Μεσογείου (La Marine française 14 αὐγ.)—Τὸ ἀερόστατον ἐν τῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ (Neue Militärische Blätter).

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Ὁ Βαρθελεμῶ Σαιντιλαίρ, ὁ γηραιὸς ἐλληνιστὴς καὶ φιλέλληνας, ἀποπερατώσας ἐσχάτως τὴν ἀπὸ πενήτηντα ἐτῶν ἀρχαίωμένην μετάφρασιν τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐξέδοτο τὸν τελευταῖον τόμον, γενικὸν πίνακα τῶν περιεχομένων, ἀποτελοῦντα πλουσιώτατον εὐρετήριο τῶν ἀριστοτελικῶν ἔργων.

Ἐν ἡλικίᾳ ἐξήκοντα καὶ ἐξ ἐτῶν ἀπέθανεν ὁ φιλόλογος Ροδόλφος Οὐέστφαλ, ἄλλοτε καθηγητῆς ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις τῆς Βρεσλαβίας καὶ τῆς Ἰένης, γνωστότατος δὲ διὰ τὰ περὶ μουσικῆς καὶ ρυθμικῆς τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων λαμπρὰ αὐτοῦ πονήματα, τὴν ἐκδόσιν καὶ ἐρμηνείαν τοῦ περὶ μουσικῆς συντάγματος Ἀριστοτέλους τοῦ Ταρναντίνου καὶ τὴν τρίτομον «Μεθοδικὴν Γραμματικὴν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης».

— Έν τῷ Συνεδρίῳ τῶν Ἀνατολιστῶν, τῷ ἐσχάτῳ συνελθόντι ἐν Λονδίῳ, ὁ Μᾶξ Μύλλερ, ὁ μαγιστὸς τῶν γλωσσολόγων τοῦ αἰῶνος, ὁ καὶ πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου, ἀνέγνω πραγματεῖαν σαφωτάτην, πλήρη καινοφανῶν καὶ περιεργωτάτων παρατηρήσεων περὶ τῆς ἀρχαιότητος ἱστορίας, ἣν ἐσχάτως καθύρυσαν αἱ ἀνατολικά μελέται. Κατὰ τὸν Μύλλερ, ἡ πλήρης εὐθείς ἢ ὑποστειμένη μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δὲν ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς. Κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους ἡ γλώσσα ἀποτελεῖ δεσμὸν ἀνεκμῆσον τῶν προγόνων τῶν πλείστων ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν ἔθνων, ἐν ᾧ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἡ γλώσσα δὲν ἐγώρειεν ἐπὶ τοσούτων τῶ σπουδαιότερα τῶν ἔθνων, ὥστε νὰ καθίσταται ἀδύνατος πᾶσα πνευματικὴ ἐπικοινωνία. Οἱ λαοὶ τῆς ἀρχαιότητος ἐγίνωσκον ἀλλήλους καλλιῶν, ἢ ὅσον ὑπέθετον μέχρις ἐσχάτων καὶ αἱ ἀρίστοι τῶν ἱστορικῶν.

— Ἐν τῷ αὐτῷ Συνεδρίῳ ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ προέδρου Μᾶξ Μύλλερ καὶ πραγματεῖα τοῦ Γλάδσταϊνος περὶ τῶν σχέσεων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἐφ' ᾧ ὡν νέον ἐπέγυταν φῶς αἱ ἀνασκαφαὶ τῶν Μυκηθῶν, καταστήσασαι δῆλον, ὅτι ὑπῆρχον ἤδη περὶ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα π.Χ. ἐν Ἑλλάδι ἀκριβοὺς πολιτισμοὺς καὶ ἰδιοφυεῖς τέχναι. Τὴν περισπούδαστον ταύτην πραγματεῖαν, ἔχουσαν ὡς κριον θέμα τὸ φοινικικὸν στοιχεῖον εἰς τὰ ἀμυρική ἐπη, δημοσιεύει κατὰ μετάφρασιν ἡ Ἀκρόπολις.

— Ὑπὸ τὸν τίτλον Mes Paradis ἐκδίδεται προσεχῶς ἐν Παρίσις νέος τόμος ποιήσεων τοῦ Jean Richerin, τοῦ περιφήμου ποιητοῦ τῆς Βαλᾶσσης καὶ τῶν Βλᾶσφημιῶν.

Ἐπισημονικά

Ὁ J. Ferran, ὁ πρῶτος προτείνων καὶ δοκιμάσας τὸν δι' ἀντιγλυκερικοῦ ἰσθμίου καὶ βλακτερίδιου, κοινῆν εἰς πάντας τοὺς ζυμωτικοὺς μικροοργανισμοὺς, ἤτοι τὴν μετατροπὴν τῆς γαλακτικῆς εἰς γαλακτικὸν ὄζον. Τὸ τελευταῖον τοῦτο φωνεῖται ἀσφαλῶς τὸ κομματωδὲς βακτηρίδιον, ὥστε ἡ χρῆσις αὐτοῦ καὶ τῶν συγγενῶν του ὀξέων, τρυγικοῦ, κίτρικοῦ κ.τ.τ. εἶνε ἐξαιρετικὸν προφυλακτικὸν ἐν περιπτώσει γλυκερικής ἐπιδημίας.

Ὁ Ἄγγλος ἀνθρωπολόγος Crichton Browne μελετήσας ἐσχάτως τὴν διαφορὰν, μέχρι τοῦδε ἀορίστον μεταξὺ τοῦ ἀνδρικοῦ καὶ τοῦ γυναικεῖου ἐγκεφαλοῦ, ἤλθεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ τελευταῖος, λαμβανόμενος ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀναστήματος καὶ ἐν γένει τοῦ σώματος τῆς γυναικός, ὑπερβαίνει τοῦ πρώτου κατὰ 30 γραμμάρια, παρουσιάζει δὲ καὶ ἄλλας μικρὰς ἀτελεῖας περὶ τὴν εἰδικὴν λειτουργίαν.

— Ὑπὸ τοῦ ἐν Νέῳ Ἰόρκῳ Χόλδεν ἀνεκαλύφθη καὶ ἔκτος δαρυφόρος τοῦ Διός, ἔχων περιδείξιν 12 ὥρων καὶ 36'. Ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ πλανήτου ἀπόστασις του εἶνε 112,400 μιλίων, τὸ δὲ φῶς του ὡς ἄστῆρος 13ου μεγέθους.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Τὸ μαγικὸν κιβώτιον.

Κατασκευάσατε πρῶτον ἀπὸ γυφτοῦ καρτόνιον ἐν κιβώτιον ἐπιμήκει, τετραγωνόν, 10 ἑκατοστομέτρων πλάτους καὶ 60 ἑκατοστομέτρων μήκους, κλείσατε τὰς δύο τοῦ ἄκρου καὶ πλησίον αὐτῶν, ἐπὶ δύο ἀντιθέτων πλευρῶν τοῦ κιβωτίου, κόψατε δύο ὅπως τε-

τραγώνους, 8 ἑκατοστ. πλάτους, ἐφαρμόσατε δὲ ἐπ' αὐτῶν διχορᾶγμους ἐκ πανίου, ὥστε νανογκλείουεν εὐκόλῃ, δύο καλύμματα ἀπὸ καρτόνιον 10 ἑκατοστ. πλάτους. Κόψατε τὴν τὸ κιβώτιόν σας εἰς δύο μέρη ἴσα, διὰ τομῆς πλαγίας, σχηματίζούσης γωνίαν 45 μοιρῶν (ἀρ. 1 εἰς τὸ σχῆμα) καὶ ἀνοίξατε μίαν ὀπὴν κυκλικὴν ἐπὶ μίᾳ τῶν μεγάλων πλαγιῶν πλευρῶν, ὥτως ὥστε τὸ κέντρον τῆς ὀπῆς ταύτης νὰπέχη 5 ἑκατοστομέτρα ἀπὸ τῆς ἀνοικτῆς ἄκρας καὶ νὰ εὐρίσκηται εἰς τὸ μέσον τοῦ ὕψους τοῦ κιβωτίου. Τοποθετήσατε ἐπὶ τῆς τραπέζης τὰ δύο ἴσα τεμάχια, τὰ ὅποια ἐλάβομεν εὐθῶ, ἀλλὰ στρέψατε τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν ὥτως ὥστε αἱ ὀπαί, αἱ φέρουσαι τὰ καλύμματα, νὰ εὐρεθῶσι καὶ αἱ δύο εἰς τὸ ἐπάνω μέρος, ἐφαρμόσατε τὴν μίαν ἐπὶ τῆς ἄλλης τὰς δύο πλαγίας τομας καὶ ἐνώσατε τὰ δύο τεμάχια διὰ ταινιῶν γυφτοῦ, στερεῶς κολλημένων, ἀφίνοντες μόνον ἐπὶ τοῦ ἐπάνω μέρους μίαν σχισμὰν 7 ἑκατοστομέτρων διὰ τῆς ὁποίας εἰσάγεται τεμάχιον ὕψους κοινῆς, κἄθετον ἐπὶ τοῦ βᾶθους τοῦ κιβωτίου, ἔχον ὕψος 12 ἑκατοστομέτρων καὶ πλάτος ὅσον καὶ ἡ σχισμὴ, δηλ. 7 ἑκατοστομέτρων.

Ἀρῶν ἱτοιμάσατε τοιοῦτοτρόπως τὴν συσκευήν, εἰσάξατε ἐντὸς αὐτῆς δύο μικρὰ ἀθύρματα διάφορα, ἐν ὄναριον π. γ. καὶ μίαν καρτέλαν, ἕκαστον τοποθετημένον κἀτωθεν μίᾳ τῶν δύο τετραγώνων ὀπῶν, ὅπως φαίνονται εἰς τὸ σχ. 3, ἄπου ὑποτίθεται ὅτι ἀφρηθῆσαν αἱ δύο μεγάλαι πλαγίαι πλευραὶ τοῦ κιβωτίου. Ἐὰν τὸ καλύμμα τῆς ὀπῆς, κἀτωθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχει τὸ ὄναριον, μείνη κεκλεισμένον, καθ' ὄν χρόνον τὸ ἄλλο εἶνε ἀνοικτόν, ὁ παρατηρητῆς, ὁ ὁποῖος βλέπει διὰ τῆς κυκλικῆς ὀπῆς, δὲν θὰ διακρίνη τὸ ὄναριον, ἂν καὶ εὐρίσκηται ἐνώπιόν του, διότι τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ διατελεῖ εἰς σκότος ἐντελές. Ἀπεναντίας ἡ καρτέλα, ἰσχυρῶς φωτισμένη ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἢ ὑπ' ἑνὸς κηρίου, θὰ σχηματίσῃ τὴν εἰκόνα τῆς ἐπὶ τοῦ τεμαχίου τῆς ὕψους, ὡς ἐπὶ κατόπτρου, καὶ θὰ γίνῃ καθαρώστατα ὁρατὴ εἰς τὸν παρατηρητῆν, ὡς ἐὰν εὐρίσκητο ἐνώπιόν του, εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὄναριου. Ἐὰν τὴν ἀνοίξατε ἀποτόμως τὴν ὀπὴν τοῦ ὄναριου καὶ κλείσατε τὴν ὀπὴν τῆς καρτέλας, τὸ μὲν ὄναριον θὰ φαῖν διὰ μέσου τῆς ὕψους, ἡ δὲ καρτέλα θὰ ἐξαφανισθῇ. Διὰ τῆς συσκευῆς ταύτης, τὴν ὁποίαν ἠμπορεῖτε καὶ νὰ σκεπάσατε, ὥστε νὰ μὴ βλέπη ὁ παρατηρητῆς τοὺς διαφόρους χειρισμοὺς, εἰμπορεῖτε νὰ κάμητε πολλὰ περίεργα παίγνιδια, π. γ. νὰ θέσατε ἐντὸς δύο σιάλας ἕσθιας, τὴν μίαν κενὴν καὶ τὴν ἄλλην πλήρη μελάνης βουβράς, καὶ πότε δεικνύοντες τὴν μίαν καὶ πότε τὴν ἄλλην, νὰ ἰσχυρίζεσθε ὅτι εἶνε μίᾳ καὶ ἡ αὐτῇ, τὴν ὁποίαν γεμίζετε καὶ πάλιν κενώνετε, χωρὶς νὰ τὴν ἐγγίζετε.

